

Distinctionis. i.

acquiri. qz si fuit ab etno nunq ab etno erat aliq
potetia nec ex pre rei nec ex pre dei per qua possi
bile fuisse sibi ee acquiri de nouo in aliquo initio
tps: quod e falsum z similit impossibile cu fides
cotrarium tenet q ponit q mudus aliqui de nouo
fuit fact' a deo. z sic patet q necesse est pone
re q esse sit mudo acquisit' post no esse d nouo:
qz postmodu ei coheret a deo vt oino non pos
sit aliter ee ab ipo: aut necesse est ponere si bz esse
ab etno a deo no acquirit' noniter q mudus abso
lute no pot no habere esse ab eo: et sic q nunq po
tuerit ei acquiri ee de nouo nec vnq poterit per
mittere vt cadat in no ee. ¶ 1°. cotra rōnem infi
niti esse posse excedi vel ee totu acceptu sicut pz
ex ei⁹ diffinitioe. 3°. phyl. infinitu est cui⁹ quat
tate accipitibus semp est aliqd sumere extra. s
si mudus potuisset ee ab eterno et sine principio
infinita duratio fuisset accepta. Nec valet respō
sio illa q d q fuissent infinita accepta i pō z semp
in accipiedo ee z nō in accepto ee. qz significatio
intellectus nihil facit ad hoc vt infinitu sit actu ac
ceptu. qz impossibile e futurū infinitum aliqui fuisse
acceptu lz nullus intellectus esset q signaret pres
ill⁹ tps infiniti. ¶ 4° sic. ¶ 1^a tūc pars esset maior
toto. qz sit merides hui⁹ dici. a. z merides crasti
ne dici sit. b. si ex vtraq parte ipsius. a. tps ponit
fuisse infinitu: pari rōne de preterito respectu. b.
ad futurū respectu. b. igit quociqz tpe pteritum
ad. b. est maius futurū ad. b. sicut totū na pte. igit
tur pteritū ad. b. est maius futuro ad. a. igit futurū
ad. b. eet maius futuro ad. a. z sic pars eet maior
toto. ¶ 7° arguit sic. Aureolus. De rōne infiniti ē
q sit actus pmixtus potetie. rōni aut preteriti re
pugnat contradicōrie q sit actus pmixtus poten
tie. ergo rō infiniti repugnat d dicitōrie rōni pteri
ti. hui⁹ rōnis maiorē dat pbs. 3°. phyl. et cōmēta
tor. cōmēto. 5°. pbs eni ubi dicit q infinitu est in
pō. et infra q infinitu est i successioe sicut dies sp
generat successiue. et ibi cōmētor dicit exp̄ssius
sic. infinitu ee in re nō est nisi fm potentiā ex̄tez
inea. quēadmodū differētie substāziales plurius
reū que cōseruant fm agētis hoc eni solo puat
de⁹. 22. Nec valet inq respōsio aliquorū dicētiū
q in pterito semp est potetia cōiuncta cū actu sic
in infinito. qz qñ vis accipere preteritū: qñ aliqd ac

ceperis adhuc aliud restat accipiendū. vt accipe
die hesternā: restat scia dies accipienda z sic spm
infinitu. nam qd acceptū est ē in actu. qd vero re
stat accipiendū est in pō. contra illā inq solutio
ne ofido qd cōfirmat ppositum z reduco rōnem
sic. Ex illa preineft tpi infinitas ex qua uest ei pō
et nō ex illa ex qua nulla inest ei pō sed excludit
omīs potetia. nō eni bz infinitate ex illa pte ex q
tū est in actu p cōmētorē q dicit vbi supra q
infinitu nō est actus entis qd est in actu puro nō
admitto potetie: z q infinitu nō est i re nisi fm po
tentia existentē in actu z ex continuatiōe potetie
cū actu nō ex corruptiōe ei⁹ alias corrūperet rō
infinitū. s tpi ex pte qua pteritū est nulla iest pō.
nec ex pte qua accipit in an sed ex pte futuri qua
accipit in post. ergo infinitas solū inest tpi a parte
post z in tpe futuro z nō a parte an nec in tpe pre
terito. Si dicas capio illa a pte post: illud tran
sit in pteritū similiter aliud post sequēs z sic infi
niti. ergo infinita posteriora pterierunt. ¶ 2°. tra.
pbo q hoc mō nō pōt esse infinitas i post capto
et arguo sic. Ex pte qua ponit termin⁹ nunq est
infinitas. s considerando post in pterito tēpo
re sp inuenies terminū 22. vñ hoc mō accipiendo
infinitate in ipis post: accipio infinitate in an z nō
in post. qd tū est impossibile. ¶ 2° ad idē. pzo tūc
pro quo ponit rō aliq: si illa heat infinitate p illo
tūc oportet q ponat possibilitati ea. qz rei nō ē
infinitas nisi p rōne potetie p cōmētorē vbi s.
s tu dices q infinitas inest tpi pterito z vñs an.
nihil autem eius quod pteritū z in an ē tūc in
pō. imo rō pteritū d dicit pterito. igit 22. ¶ 3°.
arguit sic. ¶ 1° infiniti ē rō q necessario est in pces
su ita q ē actus entis qd est i pcessu: nec inuenit ni
si i pcessu z ex pte illa ad qua pcedit nō aut ex il
la pte a q pcedit. s tps non pcedit in pteriti s a
pterito. g ois infinitas inest tpi pōse a pte futu
ri. Abāio: dedarat exēploz rōne. Exēplū ei appa
ret de infinito repto i nūeris z in magnitudine qd
nō est nisi i fieri. infinitas ei vtiobiqz est processus
vñs ptem ad quā nō aut vñs ptez a qua. nō eni
processus nūeri in infinitum est pcedēdo versus
vnitate s ab vnitate. similiter processus diuisionis
in infinitu in cōtinuo nō est ad totū s a toto. ergo
pz ppositū in exēplo. Simili⁹ ppositū pz rōne. qz
ex quo infinitas in pcessu nō inest prōne termini
a quo q illenō est in pō s in actu pfecto. ergo iest
prōne termini ad quē. Abāio: ātrōnis pz. qz tps
pcedit a pterito i futurū sic nūeris ab vnitate. g
infinitas ē ex pte tpsisui z nō ex pte tpsis pteriti
¶ 3° cōmētor vbi supra dicit. q cōe est oib⁹
spēbus infiniti q pōt quis accipere aliud post aliū

Dicet forte ad ista rōnez pcedēdo maiorē. et ad
 minorē dicere q tps pōt hoc mō accipi i pcessu i
 infinitū accipiedō i añ. vñ capiedō diē hēsternā:
 possū adhuc accipie aliā priorē z ita i infinitū z sic
 nūq finiet. qdus pteritū pōt ēē pcess⁹ z pñs i
 finitas. Lōtra. ista nūq pfirmat ppositū. reduco
 ei rōne sic. Illi pti tps puenit infinitas i pcessu ar
 ca quā intellect⁹ capiat rōne pcess⁹. s. circa pteritū
 nō capiat intellect⁹. pcessū i infinitū nūq murando
 pteritū i futurū. probatio. qz qñ capio hāc pte z
 post aliā mēs mea pcedit in añ. s. pteritū nō pce
 dit in añ s. ab añ in post. q pteritū pceptū vt pce
 dēd hoc mō nō capiat vt pteritū. vñ rō posset sic
 forari. Impossibile ē aliquā pditionē attribuere
 pterito q sibi attributa mutat rōne pteriti i rōne
 futuri. s. infinitas attributa pterito mutat ipz pre
 teritū i futurū igit. zc. Adhior ē nō. Adhior. pbat.
 qz pditio pteriti ē q sit. pcessus ab illo. pditio futu
 ri ē q sit. pcessus ad illū. infinitū aut ipossibile ē
 cape in eo aquo pcedit. imo eo ipso q tu accipis
 infinitū respicias necessario ad illū qd pcedit. cui⁹
 rō est qz eūdo ad illū a quo pcedit sp inuenies fini
 tū. nō em. pcedit nisi ab aliq determinato z pñs
 a finito. qz hic finit⁹ pcessus vbi incipit. ¶ 9. ar
 guit sic. Illud de cui⁹ rōne ē q ei⁹ pō nō exeat ad
 actū nec cessare possit illud repugnat rōni pteriti.
 s. de rōne infiniti ē q nūq cesset. z q ei⁹ pō nō exeat
 ad actū. igit. zc. Adhior. pz. q illud qd est pteritū de
 rōne ei⁹ ē q totū extitit ad actū. dato em q nō iā
 nō est pteritū. s. de rōne pteriti vt sic est q ei⁹ pō
 definat ēē et tollat. et pñs illud qd nō cessat z ei⁹
 pō nō totalit⁹ extit ad ēē repugnat rōni pteriti. s. in
 finitū ē hmoi. igit. zc. Adhior. pbat p pz. i. l. me
 tha. vbi dicit q infinitū non est aliqd in pō quoq
 mō sicut illud qd est separatū in actu. s. fm pñm ne
 cesse ē vt act⁹ ei⁹ sit in pō q nō exeat ad actū. hec
 ead dicit ibidē cōmētoris. et ē illa rō ei⁹. 4. pby.
 Dicet forte q in pterito remanet adhuc pō. qm
 quāntūcūqz itelligit pteritū i infinitū: sp accipio
 aliqd i actu z remanet mihi aliqd accipiedū in pō.
 Sy hoc nō valet. nā lz intellect⁹ hoc possit facere
 vt intelligat i pterito aliqd z aliqd i infinitū pcedēdo
 z de hoc possit facere: s. hoc erit. pcedēdo i post
 et nō in pteritū s. qñ i futurū. s. accipiedō pteri
 tū in rōne pteriti: de rōne ei⁹ est q totū exuerit i
 actū. et iō dīe q pteritū sit infinitū: ē dīe q infinitū
 sit i actu ex dñsa rōne potērie. ¶ 10. arguit sic
 fm pñm z cōmētoris. Rō i infinitū ē rō pris. et cā
 bue ē. qz rō infiniti ē rō incōpleti z impēcti. tunc
 sic. Ex illa pte inest tpi infinitas: ex qua hz rōnez
 incōpleti z impēcti z rōne pris. s. q sit incōpleti
 et impēcti aut ps: nō inest sibi sub rōne q est pte

ritū: s. sub rōne q est futurū. imo sub rōne qua est
 pteritū hz q sit pletū z pectū. igit. zc. Adhior
 est cūides p pñm. 3. pby. z. l. metha. et p cōmē
 tatorē magis explice q attribuit infinito rōne incō
 pletū z impēcti z pris. Adhior. pbo. qz sp tps sub
 rōne qua ē pteritū hz rōne pecti. vñ dicit grā
 matica pteritū pectū. et sub ea rōne q tale hz rō
 ne totū z pletū. qz vt pteritū ē ēē ipm nihil est.
 nec expectat aliqd qd sit ei⁹ ps in quātū pteritū
 ē. nā qdqd expectat aliqd: totū pūnet ad futurū et
 est ps futuri. hec est rō cōmētoris. 3. pby. com
 mēto. 6. s. vbi dicit q totū z pectū opponūt infi
 nito. ¶ 11. arguit sic. Illi repugnat infinitas: cui re
 pugnat ēē illud ēē qd est aliqd. s. tpi pterito rōne q
 pteritū ē repugnat ēē hmoi. igit. zc. Adhior: ē cui
 dēs ex dictis pbi. 3. pby. ille em ibidē reprobat
 opinioēs antiquoz de infinito. nā ipi dīfiniebāt in
 finitū dicētes. infinitū ēē intra qd est oē. Illoc ipso
 bat pñs tāqz plicās p dictionē. qz de rōne ei⁹ itra
 qd ē officē q hēat oēs ptes suas. et si sic iā ē fini
 tū z terminatū z ppletum. s. hoc ē p rōne infiniti.
 et iō pndit q infinitū ē ēē qd est aliqd sp. Adhio
 rē pbo. et capio illā pponē. infiniti dies trāsierūt.
 impossibile ē q aliqd dies totū illi⁹ pteriti sit ēē ip
 sū als nō ēē pterita z sic nō ēē dies itra totū pte
 ritū. de rōne aut infiniti ē q aliqd inueniat ēē ipz
 pñs ad totalitatē ei⁹. qre zc. qz ēē tale ēē qd
 sp est aliqd: pñs puenit tpi in quātū futurū est: qz
 cōditio tps futuri ē q sit ēē qd dīcēt dātū sit aliqd
 accipiedū iō ex sola rōne futuri pūet tpi infinitas
 Sz forte dicet q ēē pteritū pōt ēē aliqd. vbi grā.
 capio extremā diē restat accipe terciā diē pteritā
 et sic de alijs. qre zc. Lōtra. qz sic accipiedō nō p
 cedis ad pteritū s. ad futurū. Dicet forte q imo
 qz quelz illarū est pterita. s. quelz illarū est i re p
 terita z iō in re nō est. pcessus ad pteritas s. pñs
 ad futuras. Ad autē sic accipiedō sit. pcessus ad
 pteritas: hoc ē tñ in mēte tua. et iō dies illi lz i
 re sint pteriti: tñ in mēte tua sunt futuri. ¶ 12. ar
 guit sic fm oēs doctores. Lōtradictio ē infinitū
 ēē actu. qz tps pteritū ēē infinitū actu ē p dicitio.
 aīs cōcedit ab oib⁹. pñam pbo. qz fm doctores
 si de⁹ faceret infinitū ēē actu: sequēt impossibilitas:
 puta q ps esset ēqlis toti z totū nō ēē mai⁹ pte
 sua. qd pbat. qz ps infiniti est infinita. et iō capio
 vno infinito: ibi erūt tot cubiti quot dicte qz infini
 ti cubiti z infinite dicte. s. illa eque bñ pndit in p
 positio. pbat. s. em pcesserūt infiniti dies: ibi pue
 nit dare infinitos mēses. qz dato q sint solū finiti.
 s. dies nō erūt infiniti. s. dies est ps respectu mē
 sis. ergo ps ē ēqlis toti. Dicet forte q infinitū nō
 est ēgle nec equeale. Lōtra. qz sic dicā ego ad di

cta doctorū rōes eorū. Dicit q̄ n̄ ē simile q̄ vbi
ponit magnitudo infinita: ibi de ponit rō totū et
p̄ns: nō ē vbi pono p̄teritū infinitū. aut rō ē q̄ p
tes infiniti p̄teriti nō p̄manet sic p̄tes magnitudinis
rō nō p̄stuit vni totū. Et oīa. n̄sio ista si ena
dit. qm̄ ita h̄z suas p̄tes q̄ antas successiuas sic cō
tinua p̄manēs. et ita repugnat p̄ti et q̄rī totū sic
p̄ti magnitudinis p̄manet. sic eī repugnat q̄ hora
sit eqlis diei sic q̄ abis? digito v̄l diei. ex p̄pa ei
rōne p̄tis oīis m̄iortas ad totū vbiq̄s repat.
Dicit forte q̄ ex alio ē q̄ repugnet infinito eē actu
q̄ ex eqlitate p̄tis ad totū q̄ hoc ē rōne silitatis.
v̄n si p̄oerē infinitū p̄manēs: p̄oerē infinitas siml
si xō ponit infinitū successiuū nō p̄oīs silitas. iō nō
sic est ip̄sibile hoc sic illud. Et oīa. ondo p̄positū
sic. Nō magis repugnat infinitas silitati q̄ p̄ositati
et p̄terioritati. nō ei ē magis ip̄sibile infinita eē
in actu s̄l q̄ infinita eē sub p̄ositate et p̄teriorita
te. repugnātia ē nō ē ex silitate s̄z ex actualitate.
q̄ vbi infinitū est i actu: ibi oēs p̄tes sunt reducte
ad actū et p̄p̄s ad finē et p̄plemētū. ē nō s̄l infinitū
te. q̄ rō infinitū p̄stuit i rōne icōpleti et ip̄fecti. si
aut repugnātia ē rōne actualitatis. ē infinitas repu
gnat ip̄i p̄terito aut oēs p̄tes s̄l reducte ad actū
p̄p̄s i q̄ ex ser rōnib? vltimo factis q̄ ip̄sibile ē
et ip̄licas p̄dictionē q̄ tps p̄teritū sit finitū. ē ip̄li
cat p̄dictionē m̄idū ab etno fuisse: ex q̄ illud p̄mū
ip̄sibile seq̄r. ¶ 13° arguit sic. Nulla p̄ductio
mēsurat istā trāseūte p̄tē etna. s̄z omis p̄duc
tio creature ex vi q̄ est p̄ductio creature h̄z q̄
mēsurat istā trāseūte. i q̄. Abaioz videt ma
nifesta q̄ oīdū q̄druplicat. Et q̄ ei ponit istās
trāses i actu. q̄ necesse ē q̄ si p̄us istās trāsit et fuit i
actu: q̄ nō fuerit p̄tinuatiū tps p̄cedēt et sequē
tis. istās ei q̄ p̄tinuat tps p̄cedēs et sequēs nō est
in actu s̄l t̄m in p̄o. i q̄ si istās mēsurās p̄ductiones
fuit i actu: necō tps sequē h̄bat initū. q̄ p̄ illud
nō poterat p̄tinuari cū p̄cedēt. i q̄ p̄ductio illa
mēsurata illo istā nō fuit tpe etno. Et p̄crea in
oī mēsurato istā trāseūte oīr manutentiā et p̄
ductio. p̄ductio ei mēsurat istā trāseūte nō at
manutentiā. Is ē aliqd̄ possit eē manutentiū tpe
etno: vel ab etno tpe p̄tinuo nō t̄m p̄ductū. q̄ p̄
ductio mēsurat istā trāseūte. et q̄ istās erat i
actu: nō poterat eē finis tps p̄cedēt et initū sequē
tis. i q̄ necō p̄cedebat tps p̄us. i q̄ illud istās nō
fuerat ab etno q̄r nec p̄ductio. Similit̄ ex hoc
q̄ istās ponit trāses: iā ex terminis p̄s q̄ nō ē eter
nū. q̄ si ē et etnū nō stat trāseūte s̄ durat et eter
nū. Similit̄ ex alio. q̄ istās p̄ductionis fuit initū
tps mēsuratis manutentiā: s̄ manutentiā non

est etna. i q̄. Et sic i q̄ p̄s maior q̄drupl̄ probata
Abioz p̄bat sic. q̄ si p̄ductio creature h̄ret q̄
posset durare ex sua vi sic q̄ nō idigeret manute
nētia: nō videt q̄ possit eē ab etno. s̄ ip̄thesis
est ip̄sibilis. q̄ ex hoc videt q̄ illa p̄ductio esset
necesse eē et q̄ p̄ductū si possit anichilari. Nec ob
stat si dicat q̄ ex hoc non est etna q̄ differt reali
a p̄ductioe actiua. nā in diuinis ḡnare et ḡnari
differt realit̄. et cū ḡnare ab etno iert ḡnari. nō
est ē ibi rō q̄r ḡnare et ḡnari sunt coeterna q̄ s̄l
in eadē nā: s̄z q̄ ḡnare et ḡnari ex vi qua tales p̄
ductiones sunt: nō determināt sibi mēsurā s̄z instā
tia. s̄z eo quo tales p̄ductiones sunt mēsurant̄
etnitate et sunt sp̄. hoc mō imaginat̄ Augustin? q̄ si sol
eēt etern? radi? eēt coetern? q̄ p̄ductio
radij ibi mēsuraret eternitatem et ē q̄ in p̄tinuo
p̄ductū. s̄z q̄ fm fidē creatura tali p̄ductioe p̄du
at q̄ nā in q̄ talis p̄ductio ē nō durat nisi mediā
te p̄seruatiōe q̄ cadat sup illā p̄ductionē vel sup
rē sub p̄ductioe fm alios: q̄ circa hoc diuersi di
uerfimo de opinant̄: q̄qd̄ sit de hoc: vni t̄m opt̄
cedere q̄ p̄ductio creature et nā in qua est tal
p̄ductio: nō h̄z q̄ duret in etnū sine p̄seruatiōe et
nisi mediāte p̄seruatiōe als nō posset de? eā an
ichilare si ex vi sua h̄ret q̄ duraret etnū. ¶ Ex
his p̄t rō sic formari. P̄ductio q̄ ex vi sua nō
durat nisi p̄ instās: mēsurat instā trāseūte. q̄ da
oppositū i q̄ mēsurabit alia mēsurā. i q̄ si sua h̄
bit q̄ durabit p̄ totā illā mēsurā sine cōseruatiōe. et
per p̄ns nō t̄m p̄ instās imo in illa duratione erat
necesse eē nec poterat anichilari a deo: s̄z creatu
ra vi sue p̄ductionis si h̄z q̄ duret nisi p̄ instās als
p̄ aliquā durationē durare poterat sine p̄seruatiōe.
et paritōne nō videt quare nō p̄ totū tps. Et oīe
quēs est s̄ fidē. q̄ p̄ quociq̄ tpe creatura idiget
cōseruatiōe fm fidē. et iō si durat hoc erit ex alia ma
nutentiā qua manutent̄ res p̄ducta v̄l produ
ctio ip̄a. ē p̄ductio creature nō h̄z de se q̄ duret
nisi p̄ instās. ē mēsurat instā trāseūte q̄r non
potest eē etna. ¶ 14° arguit. q̄ si m̄dus fuisset
ab etno p̄fectus ex suis sp̄ibus vt mō ē: seq̄r̄tur
ip̄sibilis manifesta. p̄mū ē q̄ eēt infinita
aie in actu. eo q̄ sp̄es hoīs durat ab eterno et iō sp̄
est p̄tinua ḡnatio hoīm vel aiarū. aut v̄nū idui
duū durasset tpe infinito vel fuisset cōtinua suc
cessio alteri? idui diu. Scdm̄ est q̄ fuissent infinite
circulatiōes. ex quo sequit̄ q̄ tot fuissent circula
tiōes solis quot lune: q̄ vtriusq̄ infinite et sic para
eēt eqlis tori. Et si dicat q̄ infinitū nō est mai? nec
min? nec eqlis alteri infinito q̄ ille sunt passionēs
quātitatis finite. Et oīa hoc arguit. q̄ p̄p̄tū est
quātitatis fm eā eqlē vel in eqlē dici. ē vbi fuit

vera rō quātitatis: erit vera rō equalitatis vī in-
equalitatis. s. in finita quantitate seruata vera rō
quātitatis vī in finita linea est linea fm. Auctenā
scdo sue metha. Tertiū ē. qz sequit qz cōtinuū sit
actu diuīū. et hec rōnes pducūt pbiice a poste-
riori ex dicti Aристо. vt arguēs dicat ¶ 11 sic. Que
cūqz sunt incōpossibilia p eodē instāti duratiōis
qualē hnt ordinē nature: talē necōio hnt fm du-
rationē. sed eē r nō eē creature sūt incōpossibilia
p eodē instāti duratiōis r nō esse pū? cōuenit ei
ordie nature. s. necōio fm duratiōe pū? cōuenit
ei nō eē qz eē: et p pīs nō pōt ponī ei cōuenire ab
etno eē. Añor. pbat. qz qd cōuenit alicui ex se:
prius fm nām cōuenit ei qz qd sibi cōuenit tñ ab
alio. s. rē. ¶ 16. Si de? pduxisset aliquā rē ab et-
no necōio pduxisset eā. pīs est impōssibile. igit r
añs. pbat pīa. qz de? nō potuisset nō pduxisse il-
lā. nā nō añqz pduxit: qz ante etnū nūbī ē. nec
dū pduxit: qz oē qd est qñ est necesse est esse. nec
postqz pduxit: qz qd factū est nō pōt nō fuisse. 6°
etbi. ¶ 17. De? ita cito potuit rē aliquam puta
equū pducere de matēia sic potuit de nichilo. pty
qz qñcūqz de? potuit pducere mām: potuit p-
ducere cōpositū als materia pducere sine forā.
s. de? nō potuit equū de māā ab etno pducere.
igit nec de nūbilo r per pīs nullo mō. Probat
minor. nā si pduxisset de materia: aut per motū
aut p subitam mutatiōē. s. si motū: igit nō ab
etno cū mor? duratiōe pcedat terminū. nec per
mutatiōē subitā: qz illa fuisse mēsurata aliq in-
stāti et p pīs illa habuisset pīm instās sui eē ac p
hoc nō fuisse ab etno. ¶ 18. De? qd cōicāt aliqd
alicui p electionē: necōio pntelligit illd sub opo-
sitiō illi? cōicāt. s. deus pducēdo creaturā cōicāt
sibi eē p electionē. s. pntelligit illā sub nō esse: nō
aut itelligit nisi verū. ergo necōio illa pūshz non
eē qz pducāt r p pīs nō ponit ab etno pducā a
deo. Cōfirmat. qz electio nō est respectu pīis: s.
tñ respectu futuri. 3° etbi. igit si de? elegit creatu-
rā pducere: illa futura erat r nō pīs. vñ fm istos
cōtradictio ē dicere qz creatura libere fuerit pdu-
cta r tñ ab etno. ¶ 19. Si deus pduxisset ali-
quā rem ab etno cōntinualiter distīcta a se: tra-
nsisset de cōtradictōio in cōtradictōiū. pty qz de
facto nō pduxit ab etno. ergo fuisse aliqua mu-
tatiō et in deo cōstāt. igit in re pducta. et sic illa
res transisset de nō eē in esse. s. qd transit de nō eē
ad esse nō fuit ab etno. s. si deus pduxisset eam
ab etno nō pduxisset eā etno. ¶ 20. Quicqd
est in pō ad duo opposita dīdictoria: scilicet acqrit vñ
illoz: necōio reliquit reliquū qñ nō est mediū int
cōtradictoria. s. ab etno fuit veyz dicere de qualz

creatura hec res pōt eē: similr hec res pōt nō eē.
igit si illa acquississet eē: reliquisset nō eē. nichil
aut pōt relinqre nō eē nisi pū fuerit sub nō eē. et
sic s. b. fuit ab etno prius nō fuit qd est ipōssibile.
¶ 21. Quicqd pōt fuisse etnū: fuit etnū. s.
nulla alia res a deo fuit etna. s. nulla alia res a
deo potuit fuisse etna. Añor. p3. sed maior pba-
tur. qz pō q necōio cōingit actui infert actum. s.
pō ad eē etnū necōio pūingit actui qd pbat. Tū
pīno. qz vbiqz pō nō necōio cōingit actui: act?
pōt sequi potētiā s3 duratiōē. s. eē etnū a pte
ante nō pōt seq suā potētiā fm duratiōē qz tūc
illud nō fuisse ab etno. s. pō ad etnū necōio cōi-
git actui sūo. s. eē etnū. Tū scdo pīlō pbi in p-
petuis nō differt esse r posse. ¶ 22. Si cōnati-
rali agēs effectiua fuisse ab etno: nō potuisset p-
ducere effectum sibi cōeū. s. si cālibera effectiua
fuit ab etno: nō potuit pducere effectū sibi cōeū
p3 pīa r añs. pbat. qz si de? oppositiōi verbi grā qz
ignis ab etno fuisse qz produxisset splendore sibi
cōeū: aut illū pduxisset de nichilo aut d aliquo.
¶ 23. De? nichilo: qz tūc creasset r fuisse de?. Rec
de aliq: qz aut p motū aut mutatiōē: qz omis re-
ductio entis de pō in actū ē altero istoz modoz.
s. si naturale agēs pduceret de aliq effectū: pdu-
ceret vt de aliq qd est i pō ad actū illius effect?
igit aut p motū aut mutatiōē. Non p motū. qz
nūc talis effect? nō eē cōeū sue cause qd est p-
positū. Rec p mutatiōē. qz oīs mutatio mēsu-
tur aliq instāti. et p pīs in illo instāti nō fuisse ta-
lis effect? ac p hoc nec ab etno. ¶ 23. arguit qd
dā al? Si de? potuit aliqua rem pducere ab et-
no puta rosā: aut hoc potuit creādo seu de nouo
pducēdo: aut potuit nō de nouo pducēdo. non
scdo mō. qz rosa nō fuit ab etno. igit nō potuit ali
qñ pducī nisi p nouā pductiōē sic nūc nullū fu-
turū pōt eē nisi fiat d nouo. Rec pīno mō. qz hoc
inducit dīdictiōē. s. nouari pductiō cū e? eter-
nitate. ¶ 24. Si de? potuit pducere mūdū ab
etno vel pduxisse. igit potuit pduxisse istū mun-
dū. igit de? potuit pduxisse istū mundū nouiter
creatū ab etno. pīs inducit dīdictoria r pīa pty
saltem vt nūc qz termini antecēdētis r pīis con-
uertunt vt nūc r ambe sunt ppositiōes singula-
res. ¶ 25. Si de? potuit pducere b. rosā ab et-
no: aut añqz pduxit b. aut qñ pduxit b. aut post
qz pduxit b. potuit hoc et sic b. rosa hodie pdu-
cta: nō pōt dici qz añ. qz tūc sequit qz aliq instāti
añ hoc potuit. s. hoc pīs est ipōssibile. qz tūc hoc
instāti posset idē facere. s. pducere b. ab etno. nec
pōt dici qz tūc qñ pū? pduxit b. qz accipiat illud
instās tñ pīs istās: sequit qz pōt ab etno pdu-

cere. b. qd est falsū. Tū qz hoc nō pōt p aliquam actionē subitā nec successivā. Tū qz deus nō pōt facere pteritū nō fuisse. igit nō pōt facere nō pteritū añ. a. fuisse añ. a. erp idē pz q nec postq. pduxit. b. potuit ipm ab etno pducere. ¶ 2. 6. Si aliū a deo potuit eē ab etno: sequit q aliqd cōtingēs potuit eē necesse eē. pns est falsū. qz oē qd pōt eē necesse eē fuit necesse eē. et si fuit ē. igit si aliqd cōtingens potuit eē necesse esse aliqd cōtingēs ē necesse eē. qd pns implicat 3. dictionē. pna pbat. qz ois alia res a deo est ptingēs. si ergo aliq hmoi potuit eē ab etno ponat q fuerit ab etno. tunc sic. hec res fuit ab etno ergo nō potuit anichilari a deo quin pz fuerit tpe infinito. igit per tps infinitū fuit i dependēs a deo z nō possibilis nō eē. igit tpe infinito fuit necesse eē. z vltra. igit fuit necesse esse. si igit añs ē possibile z pns. pma pna pbat. qz si potuit anichilari a q pus nō fuerit tpe infinito. igit dato instāti anichilatiōis nō pcessisset nisi tps finitū in quo fuisset z p pns nō fuisset ab etno qd ē oppositū antecedēs. alie pns sunt satis evidētes ¶ 2. 7. Hō est nūc possibile aliā rem a deo fuisse ab etno. igit nec hoc fuit possibile. Anns pbat. qz sicut est impossibile illud qd fuit añ hoc nō fuisse ante hoc instās: sic est impossibile vt id qd nō fuit āte hoc instās fuerit añ hoc instās. et eodē mō est impossibile vt id qd nō fuit ab eterno: fuerit ab eterno. ¶ 2. 8. ostendit. qz ois propositio mere de pterito si est vera: ē necessaria. z per pns sua opposita est impossibilis respectu illi instātis cui illa est vā. pna vero pz. qz sic in hoc instāti quelz talis singularis de pterito hoc nō fuit ab etno qūcūqz alia res a deo demonstraref est vā et necessaria: sic in quolz instāti pterito qd fuit aut possibile fuit eē ipa fuisset vera z per pns necessaria z sua opposita impossibile si fuisset formata. cū igit in nullo instāti fuerit possibile aliqā talē esse verā hoc fuit ab eterno qd cūqz aliud a deo demonstraref. seqr aut i nullo instāti possibile fuit istā eē verā. igit nō fuit possibile ipam eē verā. ¶ 2. 8. Hā si conclusio sit vā: sequit q fuit possibile eē magnitudinē infinitā. pns ē falsū sic de multitudine. tenet pna. qz tūc deus potuisset qualz die creasse vnu lapidē cubitalē z pzior vnuisse. infinitū aut lapides cubitales nō est dubiū qui cōstituerēt magnitudinē infinitā actu. ¶ 2. 9. Sequitur q deo potuisset facere vnu triāgulū infinitū. hoc autē implicat 3. dictionē. qz ex quo esset triāgulus: haberet latera cōstitutientia angulos z pns terminata ad aliq puncta ac p hoc essent infinita. Si aut eēt infinitus oporteret q sua latera eēnt infinita

z sic latera illi triāguli essent finita z infinita qd implicat 3. dictionē. Sz pbat pna dupli. pmo. qz qualz die potuisset fecisse vnu triāgulum z qūbet die maiorē factio triāgulo pcedēt fm aliquā quātitatē z fm hoc hōdierit triāgulus eēt infinitus nā cōtineret in se infinitas quātitatē determinati excessus. Scdo. pbat pna. qz potuisset ab etno fecisse vnu triāgulū. deinde qualz die ad quātitatē vni cubiti ē latera augmētasse. quo posito nūc eēt infinitus. simili mō posset pbari de circulo. nā sic deus potuisset ab eterno fecisse celū empireū sic qualz die retēra eadē finita fm spēs: sic pcauū et conuertit potuisset fm determinatā quātitatē augere z sic nūc esset infinitū in cōcavo z cōuexo qd implicat manifeste 3. dictionē. ¶ 3. 0. p argui per auctoritates Scōp. Hā Ambrosi? in examerō dicit. quid tā incōueniēs est qz qz eternitas operis cōiungat eternitati dei. 3. Itē Damasc. l. 1. p? creatio ē ex dei voluntate opus etis z nō coeternū est cū deo. qz nō aptū natum est qd ex nō ente ad eē deductū coeternū eē ei qd sine pncipio et semp ē. si igit nullū opus dei ē aptū natū vt sit coeternū: seqr q nullū op? dei potuit eē ab etno. 3. Itē Aug. dicit 3. felidanū diffinies creaturā. creatura ē aial ex eo q ad huc nō est aut aliqū non fuit rei cuiusqz corruptibilis quātū in se est pōtēntis dei voluntatē facta substantia. ex quo pz q cuiusqz creatura nō esse pcessit eē. 3. Itē Hugo de sacramentis l. 1. p? dicit. dei oipotētis xpus iesumabilis nō poterat aliud pter se hēre coeternū. ¶ 3. 1. arguit 3. rādus volēs pbare q repugnat motui z cūlber creature sub motu fuisse ab etno. et arguit sic. 3. In qbulcūqz est dare pnu z vltimū: illa necōio sunt finita. fm reuolutiōe celi acceptis seu pteritis q sunt pterite vel eē potuerūt: necesse ē dare pma reuolutiōē z vltimā. g necōio pcesserūt reuolutiōes finite z nō infinite. f mor? constās ex reuolutiōib? finitis quātitate z nūero nō pōt eē ab etno igit. 2c. Abior pz. Abior pbat. qz in oib? pteritis reuolutiōib? fuit ordo duratiōis ita q nūqz fuerit ples simul sed sp vna post aliā in post sumēdo vt vna ante aliā in añ sumēdo. g qūcūqz accepta sit z oēs ex quo quelz z oēs sunt pterite z pus necessario fuerit pntes: aut ē accepta aliq añ quā nulla aut non. si sit accepta aliq ante quā nulla: hētur ppositū. qz illa erit pma. nūc vero ē dare vltimam acceptā. f. hōdiernā. igit 2c. Si xō nō sit dare aliā quā reuolutiōēz añ quā nulla sit accepta q ante oēs cōiunctum acceptas nulla fuit. p inde aut ē q añ oēs cōiunctum acceptas fuerit aliq alia ab oib? cōiunctum acceptis z q ante qūbet accepta fuerit aliq alia qz nō sp sunt accepte. nisi quodā ordine

yna añ aliã z nũq̃ ples sumt. g̃ nō sūt accepte nisi
fit accepta aliq̃ q̃ indudat oēs alioq̃m int̃ oēs p̃u
ctim acceptas nō eēt odo. Et cōfirmatur. quia i
post sumēdo nō eēt accepte omēs nisi esset aliq̃
claudēs oēs. igit̃ nec in ante sumēdo. ¶ 2.º pba-
tur eadē minor. Aut iter reuolutiōis p̃teritas
fuit aliqua reuolutio a q̃ hodierna reuolutio di-
stat in infinitū aut nō. si sic illa fuit necessario p̃u-
ma. q̃ nō pōt esse maior distantia q̃ infinita. si
nō ergo nō p̃cesserunt infinite reuolutiōes. q̃
quanto plures p̃cesserunt. tanto est maior di-
stantia alicuius illarum a reuolutiōe hodierna.
si ergo a nulla illarum distat reuolutio hodierna
in infinitum: sequitur q̃ nō p̃cesserunt infinite
reuolutiōes. et sic q̃cquid datur: semp̃ sequit̃ q̃
nullo mō potuerunt p̃cessisse reuolutiōes infi-
nitē. ¶ 3.º arguit q̃ generatio nō potuit esse ab
eterno. Quia si eēt possibile generationem fuisse
ab eterno: hoc maxime fuisset ponendo virum z
mulierem creatos ab eterno in p̃fecta quātitate
et unitate generādi. si illo modo non fuit possibi-
le. ergo nec quocunq̃ alio modo. Abāio: pba-
tur q̃ si alio modo fuisset possibile generationē fuisse
ab eterno: ponēdo videlz omēs homines fuisse
genitos quēlibet ab alio p̃iore et sic semp̃ ita vt
nō esset deuenire ad aliq̃ creatum z nō genitū
si in q̃ hoc modo fuit possibile: similiter fuisset p̃u-
mo nō. quia homo creatus ab eterno coeternūz
cuiuslibet genito homini z omibz. et ideo secūdu
ip̃m potuit g̃natio fuisse quādoq̃q̃ potuit fuisse
fm̃ alios z sic patet maior. Abāio: vero probat̃.
q̃ hō genitus ab etno aut p̃us fuisset z p̃sterius
genuisset z g̃natio nō fuisset ab etno: aut nō p̃ius
fuisset q̃ genuisset si mor̃ vt fuisset genit̃ genuisset
si hoc nō pōt eē. p̃bo. q̃z agēs p̃ mortū p̃existit ter-
mino mor̃ nō solū nā sed duratiōe. s̃z generans
agit p̃ mortū alteratiōis cui⁹ termin⁹ extrinsecus ē
g̃natio. g̃ hō generāns necōio p̃existit g̃natiōi non
solū viū s̃ om̃i nec solū nā s̃ duratiōe z sic g̃natio
nō potuit eē ab etno. q̃z nūq̃ p̃cedit eternū dura-
tiōe. cōcludit aut̃ hec rō nō solū de hac g̃natiōe
vel de illa s̃ de g̃natiōe simp̃li s̃ bi aduēta. q̃z
q̃d̃z g̃nans p̃cedit oia genita ab eo et cōiunctim
accepta. Sic illō q̃d̃ est de rōne geniti cōuenit oī
genito nō solū p̃le accepto s̃ cōiunctim cū alijs. sic
q̃ de rōne mediū est q̃ sit int̃ extrema: cōuenit oī
medio nō solū p̃le sumpto s̃ oibz simul sumptis.
nūc ita ē q̃ de rōne geniti p̃ mortū vel alteratiō-
ne p̃cedentem ē q̃ sequat̃ duratiōe g̃nantiē. g̃ hoc
cōuenit omibz genitis simul sumptis. s̃ hoc non
posset eē ponēdo g̃natiōe ab etno. igit̃ zc. Ex p̃-
dictis videt̃ q̃ 2.º. et 3.º min⁹ bñ sūt posite.

Clatum ad arti

culum. 3.º p̃mo notandū est p̃o-
solutiōe argumētōz q̃ capiedō
mundū p̃ vniuersitate rerū que
a deo p̃deūt q̃l̃ter cūq̃si diuersi-
tate nature sic cōiter capis a doctoribz: p̃ductio
tori⁹ mūdi eē non pōt p̃le loquēdo p̃ mortū aut
mutatiōe s̃ per solā creatiōe. q̃m tā mortus q̃z
mutatio p̃supponit aliq̃d subm̃ q̃d in motu aut in
mutatiōe p̃manet z neq̃z p̃ talē mortū aut muta-
tiōe sit simp̃li loquēdo. illō aut̃ in motu est ens
actū mutatiōe xō est ens in pō. vnde q̃z produ-
ctio oīm rerū seu tori⁹ entis simp̃li: excludit oē
subm̃ talis p̃ductiōis z oē quod p̃supponi possit
ad eā: sequit̃ q̃ mūdi p̃ductio vel tori⁹ entis sim-
pliciter nō sit. p̃pe mor̃ aut mutatio neq̃z cū mortū
sit aut mutatiōe. igit̃ q̃dam simplex emanatio
et ip̃ius eē acceptio subita et tota simul. et huius-
cemodi p̃ductiōes seu emanatiōes doctores
theologi vocāt creatiōe. ¶ Et q̃b⁹ inferit q̃z to-
ri⁹ entis p̃ductio siue creatio neq̃z t̃pe neq̃z t̃pis
instātī mensurā. eo q̃ h̃mōi mēsure duratiōis:
mortū z mutatiōe. p̃p̃le loquēdo cōsequant̃. sed
mensurā creatio instātī cui q̃d termin⁹ est
aut p̃cipiū t̃pis neq̃z ē semp̃ fluēs quādamodūz
instās t̃pis. est et̃ instās eui torū simul ac semp̃
quiescēs. et de hoc magis dicet̃ infra di. 2.º. Si at̃
alicubi scriptū reperitur q̃ res fuerūt create in
p̃ncipio t̃p̃ois p̃pterea q̃ dictū est. in p̃ncipio
creauit de⁹ celū z terrā: intelligendū est q̃ fuerūt
create in p̃ncipio t̃p̃is nō sicut in mēsure creatiō-
nis: s̃z sicut in mēsure adiacēte creatiōi. eo q̃ simul
fuerint rerū creatio z t̃pis instātī. de t̃pe etiā dici-
mus q̃ inceptit in p̃ncipio t̃p̃ois. s̃ in instanti:
nō sicut in mēsurate eē eius: s̃z sic in aliquo ip̃si⁹
a quo incipit. quādamodūz dicim⁹ q̃ dom⁹ incipit
a fūdāto et linea a p̃t̃io. Sic not̃ S. Th. i hac
di. q. p. ar. 6. ad. 4.º. Et p. p. q. 4.6. ar. 3.º ad p.º
Desig̃ argumētatiōes q̃rūdā ad p̃bā q̃ mūd⁹
si potuerit p̃duci ṽl creati ab etno fūdare s̃ hac
fāa imaginatiōe q̃. s̃ creatio mēsurat̃ instātī t̃pis
fallūt z sūt iepte. vñ nō valet tal̃ argumētatio. Alii
instās creatiōis mūdi nullū t̃p̃is fuit aut instās t̃pis
g̃ mūd⁹ i eo incepit z p̃z s̃ ē et̃. p̃cedit et̃ huius-
cemodi argumētatio q̃l̃ instās creatiōis mūdi fuisset
instās t̃pis. q̃d q̃z et̃ nā sua ē fluēs neq̃z fuit añ ne
q̃z post p̃māet saltē idē rōne: necōio ip̃or̃at noui-
tate sui q̃d t̃p̃is fallūt. et q̃m vt et̃ sup̃dictū p̃z creatio
nō mēsurat̃ instātī ṽl nūc t̃pis s̃ nūc eui. q̃d q̃z et̃ to-
tū siml̃ z sp̃ p̃manēs: ip̃or̃at et̃ nā sua nouitate
sui s̃ p̃t̃ eē et̃nū. ac p̃ hoc z añ ip̃z nūc ṽl instās eui

nō fuisset ipſus neq; aliō iſtās: nō ſeqt̃ ipſe eē noui
neq; i eo rem hēre iceptionē eēndi. nā illō potuit
fuiſſe ſp et ab etno: 7 ita q; aſi ipſe neq; fuerit ipſus
neq; inſtās ipſis. Itaq; iterū tale inſtās cui quod
poneret ſp et ab etno: diceret p̃mū inſtās. nā
p̃mū inſtās d̃r p̃peloquēdo aſi qd nō fuit inſtās
et poſt qd aliud ſuccedit. inſtās aut̃ cui cū ſit per
manēs 7 nō fluēs ſi ponere ab etno vt ſi mund⁹
eēt ab etno: eēt vñū et idē ſemp. ac per hoc nūq;
eēt dare q; ante ſe nō eēt inſtās cū ipm met iſtās
fuiſſet ſemp. neq; poſt ſe aliud inſtās ſui gñis ſeq̃
ref. cū ſit ſemp permanēs 7 nō fluēs. duo autē in
ſtātia ei⁹ d̃rōnis ſimul eſſe nō p̃t. Si igit̃ mun
dus fuiſſet pduct⁹ ab etno lz ei⁹ fieri 7 factū eſſe
fuiſſet in inſtāti. ſc̃m: nō tñ fuiſſet aliqd p̃mū in
ſtās in quo diceret fieri p̃t. aliqui male inferūt.
Accipiunt p̃miſſa ex dictis. S. Tho. in hac diſ.
lec. p. arti. 2. in c. Et p. pte. q. 4. ſ. arti. p. Et d̃
pō dei. q. 3. arti. 2. et 1. 4. Ad ſic lectū eorū q;
in hoc p̃mo nobili dicta ſūt facit diſtinctio Durā
di de modis q̃bus res ſūt. At̃ eſi in hac diſ. q. 2.
quattuor modi ſunt i vnūſo q̃bus res fieri di
cūt̃r. q̃dam eſi ſunt p motū ſolū ſicut aqua ſit
calida p motū calefactiōis. Alia ſūt p mutatiōez
ſequētē motū de neceſſitate. ſicut forma ſubſta
ntialis introduc̃t in mat̃ia p gñationē ſequētē
alterationē p̃miā cui⁹ ipa eſt termin⁹ ſaltē extri
ſecus. Tercio mō aliq; ſunt p mutatiōē quidem
ſequētē motū ſi nō p ſe neq; et neceſſitate: ſicut
illuminat̃ hēmyſperū noſtrū a ſole. quā illumi
nationē p̃cedit motus localis ſolis p quez ſit nob̃ p
ſens nō tñ per ſe 7 de neceſſitate. nā in p̃mo inſtā
ti qñ factus ē ſol: fuit aer illuminatus a ſole: ſed nō
per p̃cedētē motū. Quarto mō fuit aliqua nō
per motū aut mutatiōē: ſi p ſimplicē emanatio
nē ſic illa q; creat̃r. In his aut̃ q̃tuor modis: fie
ri et factū eē nō eodez mō ſe h̃it. nā in illis q; fuit
per motū: factū eē ſe h̃y ad fieri ſic ei⁹s termin⁹.
et ſimilī mō mēſura ipſius facti eē: ſe h̃y ad mēſu
rā fieri ſicut ei⁹ termin⁹. ppter qd ſicut mor⁹ vel
fieri mēſurā t̃pē: ſic factū eſſe mēſurā nūc t̃p
eoz qd eſt nūc fluēs. et ſicut verū eſt dicere de
talī re q; ſit ſolū pzo t̃pē mēſurātē motū: ſic ve
rū eſt dicere q; factū eſt ſolū p illo inſtāti in quo
terminat⁹ ē mor⁹. In illis xō q; fuit p mutatiōē
ſequētē motū p ſe: idē eſt indicū. q; eſi vñū ē
pp̃t alterū. ſ. mor⁹ p̃cedēs pp̃t ſequētē mutatiō
nē: indicū eſt q; vtrobiq; ē vñū tñ quo ad mē
ſurā: ita ſc̃z vt talis res dicat̃ ſolū fieri p t̃pē mē
ſurātē motū. facta aut̃: p nūc qd eſt termin⁹ illi⁹
t̃pē: q̃uis factū eē ṽl fieri ſi ipas mutatiōē p
ale: ſimul ſunt 7 vñū 7 idē. In his vero q; fuit per

mutatiōē ſequētē motū locale ſi nō ex neceſſita
te vt dictū ē de illumiatiōē: eē alr. q; pp̃t motū p̃ce
dētē: nō d̃r ſer fieri q; p motū locale nec forā acq
riſ ſubiecto nec aliq; diſpō ad formā. et iō factum
eē p ſequētē mutatiōē: nō ē termin⁹ localis q; nūc t̃p
is nūc p acciōis q; eſt qñ termin⁹ p̃cedētis mor⁹
eſt. nec mēſura ei⁹ 7 eadē cū mēſura termini mo
tus nūc ſi acciōis: inquātū ei coeſiſt p̃mo. alio
ei nūc mēſurā termin⁹ mor⁹ localis q; nūc t̃p
is fluēt: alio mēſurā illuminatiō q; nūc ſtātē 7 nō
fluēt. Itā ſi ſol accedēs ad p̃mū punctū hēmyſ
perij n̄r ſtaret ibi ita q; ibi terminaret mor⁹ local
p̃cedēs et inq̃peret illuminat̃ n̄m aeris: ſi p̃cedētis
maneret idē reſpectu aeris 7 ſi idē ageret ex ne
ceſſitate naſe. aer aut̃ maneret i eadē diſpoſitiōe
vt ſuppono. ſol ſic manēs ſemp faceret idē. p̃pā
ergo mēſura talis fieri nō eſt nūc fluēs qd nō con
tingit bis acciōis: ſi nūc ſtās qd pōt plurib⁹ p̃tib⁹
t̃pīs coeſiſtere. verūtū q; motus p̃cedit: eſt dare
aliqd nūc t̃pīs cui p̃mo coeſiſt nūc qd eſt mēſu
ra illuminatiōis qd nō eſſet niſi mor⁹ p̃cederet.
In his vero q; ſunt p ſimplicē emanatiōē abſq;
motu p̃cedente ſic illa q; creat̃r: fieri 7 factū eē ſi
mul ſūt 7 vñū. 7 mēſurātē nūc ſtātē qd nō neccō
coeſiſt p̃mo aliu nūc t̃pīs. qd p̃z q; actio 7 paſſio
ſunt vñ⁹ mor⁹ ſub diuerſis reſpectib⁹ a quo 7
ad quē. ſi circūſcripto motu: actio 7 paſſio dicunt̃
ſolos reſpect⁹ inter pducēs 7 pductū. Lū ergo
creatio ſit ſine motu: creare 7 creati dicunt̃ ſolos
reſpect⁹ iñt̃ deū 7 creaturā. ita q; creare nihil aliō
eſt q; dare eē alteri nullo ſuppoſito. et creati nihil
aliō ſit q; ſic habere eē a deo. hec Durād⁹. Qd̃ at̃
Durād⁹ eo loco p̃tedit q. ſ. p quolz iſtāti q; crea
tura h̃y eē a dō ſit ṽez dicere q; creat⁹ 7 creat̃a ē: n̄
videt̃ mihi p̃babile. pp̃t rōes i. ſ. nobili ponēdas

Secundo

notandū eſt q; infinitū ea
rōne 7 ex ea pte qua iñfi
tū ē: nec recipit terminū nec additiōē vel dimi
nutionē neq; maioritatē aut minoritatē neq;
habere pōt tranſitū. nam qd̃z iſtozū infinitū rōni
repugnat eo q; limitationē 7 determinationē im
plicet ac terminū vel illa preſupponit. Item ē
q; rō infinitū eſt rō imp̃cti 7 ext̃is in pō 7 h̃y rō
nē p̃tis put phas. 3. ph̃ſicorū docet̃: vt ēt p̃hs
ibi pcludit rō p̃fecti 7 rō totius ac ext̃is i acu cō
plero: infinito repugnat. pp̃t qd oia p̃dicata vel
attributa rōnē totū aut p̃fecti vel entis i actu im
portat̃ia aut limitationē ac terminū: falſe 7 epte
de infinito affirmāt̃r. Et quibus infer̃t q; p̃one
re infinitū 7 p̃es iñfinitū ſub quādā totalitatē aut
collectiōē ṽl ſub mēſura aut nūero vel ſub aliq;
vñūſitate eaſi cludēte aut dicit̃ eas oēs p̃teritas

vel ptransitas vel quocūq; mō eas comprehen-
dit vel infinito cōplēntū attribuit: cōtradictio
nē implicat ⁊ sibi inuicem repugnantia affirmat.
Itā omnia huiusmodi attributa significāt ali-
qd cōplētū terminatū ac pfectū et cui nihil deest
⁊ extra qd nihil ē? sit. ista aut cōtra rōnē infiniti
sunt et cōtra diffinitionē pbi. 3° pby. qd infinitum
describitur. cui⁹ quāritatē accipiētib⁹ sp est aliqd vl
tra seu extra accipere ⁊ cui sp aliqd deest. Nō recte
īgr ex eo q infiniti dies aut celi reuolūtiones pcesse-
rūt vlq; hodie si mūdus fuisset eternus: qdā ſerre
nūtrunt multitudinē actu infinitā ⁊ qdam altā rō-
nē infiniti aduerſaria. Gallūt plane isti nō pſideren-
tes q mod⁹ infinitatē q debet infinito de q nūclo
quimur: sit in accipiēdo prem post pteret nō in iſi-
nita ptiū collectiōe sub totalitate vel vniuerſita-
te aut pluralitate vel nūero. nā ſic dictū est huius-
cemodi attributa rōnē infiniti repugnāt. Eli si mū-
dus fuisset eternus: infiniti dies pceſſiſſent diē iſtū.
non qsi ex ipa infinita pceſſiōe poſſet accipi iſi-
nita multitudo aut vniuerſitas infinita i actu diez:
ſi fuisset infiniti dies ſucceſſiue hoc mō q diē iſtū
pceſſiſſet dies beſtern⁹ et illū diē pceſſiſſet ali⁹
et illū aliū ⁊ ſic in infinitū. neq; eēt dare aliqūē
diē quē ali⁹ dies nō pceſſiſſet: ita q in ipa diez ſuc-
ceſſiōe attēderet infinitas nō i totalitate vl nūe-
ro aut collectiōe vel vniuerſitate diez ex ipa iſi-
nita ſucceſſiōe vni⁹ diei poſt alterā reſultāt. quē
admodū pbs docet infinitū accipiēdū ēē in appo-
ſitiōe nūerozū et i diuiſiōe magnitudis: nō i ipsis
nūeris appoſitis vel in ptribus magnitudis ex di-
uiſiōe collectis. Et quo pz q termini collectiui
aut totalitatē vel terminationē ⁊ cōprehēſiōez
vel actū cōplētū ſignificātes: infinito nō cōgruūt.
et inde ē q nō valet mod⁹ arguēdi a pib⁹ iſi-
ni ti ſucceſſiue ſūptis ad eaz collectionē vel vniuer-
ſitatē et cōprehēſiōē vel ad iſi- niti totalitatē aut
terminationē vel actuale cōplēntū. Nō et valet
talis pſa. infiniti dies pceſſerūt diē iſtū. q oēs dies
aū hūc diē ſunt iſi- niti. Neq; valet iſta. iſi- nite re-
uolūtiones celi t aſcēſerūt vna. ſaū vel poſt aliā fm
modū ſupra expoſitū. q infiniti dies ſūt ptransiti
aut pteriti ⁊ ſic de ſimilib⁹. ¶ Aduerſēdū tū circa
pſuſſa q qz nō oē infinitū est oīquaq; infinitū: ſz
pōt ēē infinitū vna rōnē vl ex vna pte ⁊ finitū ex
altera: nō ēē i cōueniēs neq; p rōnē infiniti q ſu-
pradicta vl eoz aliqd attribuat infinito ea rōnē
et ex ea pte qua finitū est. pp⁹ q oēs argumēta-
tiōes qbz videt cōdndi aliqd repugnās infinito
ex eo q ſibi attribuit aliqd sub rōnē vel p ea pte
qua ē finitū: ſūt argumētiōes ſophyſtice et pec-
cāt pfallariā accidētis. Exēplū grā cū ſic arguit. ſi

mūd⁹ fuisset ab eterno: infiniti dies pceſſiſſent diē iſtū
et ita tps pteritū vlq; hodie eēt iſi- niti. ſ addit
quīq; dieb⁹ ad iſtū: ſūt ples dies ⁊ per pns tēpus
preteritū poſt quīq; dies: mai⁹ eēt qz tps pteriti
tū vlq; hodie. ſz infinito nō pōt eſſe maius. ergo
tps pteritū nō pōt eſſe iſi- niti. Gallūt certe iſta
argumētiōe pro eo q additio q nō conuenit tē-
pori infinito ex ea pte qua infinitū est: negat ipi
ex ea pte qua finitū est fm quam nō ei repugnat
Et pari mō comittitur fallaria quādo aliqd aliō
de ſupradictis et ſimilib⁹ attributis concludit ēē
repugnās infinito p ea pte qua finitū est. Neq;
per hoc q infinito pōt fieri additio ex ea pte qua
finitum est: cōſequitur q vel vnum infinitum ſit
maius alio vel ſit ſeipſo maius poſt additiōem
qz ante. quoniā maioritas et minoritas ⁊ totali-
tas ⁊ partialitas nō accipiūtur ex ea pte qua ali-
quid est iſi- niti: ſz ex ea pte qua est finitū. ita vt
cōparatio q ſit fm maioritatem ⁊ minoritatem: ſit
cōparatio finiti ad finitū ſz q attendit additiō.
quēadmodū in numeris ſi accipiamus denariū ⁊
centenariū in cōparatione ad vnitatem ⁊ qua inci-
pit omnis numerus: vterq; nūeris finitus ē. nō
enim a cētum verſus vnitatē ſit proceſſus in iſi-
nitiū. nā ſtaſ cum puenit ad vnitatē. et ſimilit
est proceſſus finitus a decē vlq; ad vnitatē deſcē-
dēdo. Unde ſi comparemus denarium ad cēte-
nariū verſus vnitatem deſcēdendo: qz vterq;
num⁹ iſto mō est finitus: hūc int⁹ ſe pporiōez
ſz pti ad totū ⁊ ecōuerſo ſz multiplicatē ⁊ ſub
multiplicatē decuplam ⁊ vnus est maior alio
Si tamē comparem⁹ denariū ad centenariū aſcē-
dendo fm ſpēs numerozū: qz hmoi aſcēſus p-
cedit in infinitū: vterq; numerus accipit ex ea p-
te qua in infinitū tendit: ac p hoc nulla iter ipſos
est pporiō maioritatis et minoritatis aut totū⁹
et pti. nō enim a numero centenariū aſcēden-
do ſcōm ſpēs numerozum: est minor aut breuior
proceſſus qz aſcēdēdo a nūero denario. nec ma-
ior ⁊ lōgiōr. proceſſus est aſcēdendo a nūero dena-
rio. qm ſiue incipiat a denario ſiue incipiat a cē-
tenario aſcēdēdo: nūq; qz puenire ad finē nūe-
rozū ſz ſemp erit. pcedere in infinitū. et per pns
vnus proceſſus ſiue aſcēſus nō pōt eſſe maior alio
et per pns nec vnum infinitū est maius alio. et ſi
aut in numeris ita ⁊ in quantitate cōtinua ſimile
est de infinito iudiciū. Et per hoc notabile pote-
runt ſolui multe obiectiones que ſūt in hac ma-
teria ad probandum q mundum non fuiſſe eter-
num: ſit demonſtrabile.

Tertio notandū est. put ſatis conſtat
ex dictis. S. Tho. p. ii. ſc. di. 38.

diffinitio illa datur de virtute fm comenez mo-
dum virtutis. vnde si volumus diffinitionez re-
stringere ad virtutes. put distinguis a donis: di-
cemus q hoc quod dicitur. qua recte viuunt. intelli-
gendu est de rectitudine vite q accipitur fm re-
gulam ronis. similiter aut donu. put distinguis
a virtute infusa: potest dici id quod datur a deo
in ordine ad motionem ipsius quia. f. facit homi-
nem bene sequentem suos instinctus. Et in hoc
articulus terminat.

Distinctio. xxxvj.

Ite ad

functionem tri-
gesimam sextam ter-
tij sententiarum
et alias quattuor
sequentes vsq
ad finem tertij q
ritur ytrū xtu-
tes cardinales
sint inter se con-
nectite q qba-

bet vnaz habeat omnes: et arguit q nō. qz dicit
Peda sup Lucā q sancti magis humilantur de
virtutibz quas non habēt: qz extollant de xtu-
tibus quas habēt. ergo quasdā habēt et quasdam
non habēt. nō ergo virtutes sunt semp cōnexe.
¶ In oppositū arguitur. qz dicit Ambrosi^{us} super
Lucam. cōnexe sunt atq; pcatenate virtutes vt
qui vnaz habuerit: omnes habere videat. ¶ In
bac questione erunt quattuor articuli vt supra.

Quantum ad ar-

ticulū pmi sit prima cōclusio q
prudētia eē nō pōt sine xtu-
tibz moralibz nec econtra virtutes
morales possunt eē sine pruden-
tia. hāc cōclusionē tenet. S. T. in bac dis. ar. p.
Itē p. 2. q. 5. ar. 4. et. 5. ¶ Secūda cōclusio ē
q quattuor xtu-tes cardinales imo et omnes vir-
tutes morales sunt adiuncte cōnexe. hanc cōclu-
sionē tenet. S. Tho. in bac dist. vbi supra. Et
p. 2. q. 6. ar. p. ¶ Et in de vir. car. ar. 2.

Quantum ad ar-

ticulū secūdu arguēdū est cō-
tra cōclusiones. Et qdē cōtra p-
mā arguit Scot^{us} pbādo q non
necessario qlibet xtu-tes ē cōnexe

cū sua prudētia. imo q rō pōt eē recta et electio
paua: et tunc prudētia pōt eē sine xtu-tes mora-
li. ¶ Primo qz dicit Augustin^{us} sup illud psal. for-
te vnos deglutissent nos. viui inquit absorben-
tur qui scūt malū eē et cōsentit. Itē sup illud
psal. fiat mēsa corū corā ipsis in laqueū cetera.
viciōsis et cōsentientes et scātes vicio cōsentire
non debere: ecce nouerūt mulcipulā et pedē mi-
tunt. Itē sup illud psal. cōcupiscit aia mea et ce-
tera: precedit intellect^{us} sequit nullus aut tardus
affectus. ¶ 2. qz ad hoc videt eē auctoritas et
ratio pbi. 7. et hā ratio inqz aut nihil aut parum
valet ad virtutē. si aut rectitudo intellect^{us} in cō-
siderādo necessario haberet p cōcomitantia re-
ctā volūtātē: cū sciētia multū faciat ad rectā cōsi-
derationē: cōsequēt et multū faceret ad rectum
velle. imo sequit aliud q nō oportet persuadere
alicui q nō sit viciōsus: sed q cōsideret fm hitus
virtutis. nam p te cōsiderādo recte fm habitum
sciētie: nō pōt voluntas simul nō eē recta. et ita
nō oportet alicui p suadere de recte volēdo s de
recte cōsiderādo. Itē p rationē qz intellectu re-
cte dicat: volūtās pōt nihil agere sicut pōt nō
eligere illud qd dicitur ab intellectu. qz simul mo-
uetur ratio ab hoc et ab illo intellectu. nihil autē
eligendo: nō generat in ea aliq virtus. sed ex re-
cto dictamine generat prudētia. ergo generabi-
tur prudētia abiq virtute morali. ¶ 3. qz mala
electio nō pōt exerceat intellectu ita q erret cir-
ca agibilia. pbat. qz termini sunt totalis causa p-
mi principij in praxi sicut in speculabili^{us} ex p-
mo posterior. et omnis forma sylogistica est cui
dens et se omni intellectu. patet ex diffinitione
sylogismi pfecti pmo pōzū. ergo terminus appre-
hēsis et cōpositis et facta deductione sylogistica
necesse ē intellectu acqiescere orationi cui^{us} no-
ticia pōt depēdet ex noticia terminoz pmi pri-
cipij et noticia deductionis sylogistice. ergo ipos-
sibile est volūtātē facere intellectu cōsiderantez
picipia p deductionē sylogisticā errare circa cō-
clusionē. et multo magis nec circa pncipia. et ita
nullo modo exercebit intellectu ita vt erret. si
cōcedas cōclusionē et dicas q ideo voluntas ex-
cecat qz auertit intellectu a recta cōsideratione
cōtra. sic auertere nō ē exerceare. nā si possz auer-
tere stāte prudētia: possibile est enī prudētē non
semp cōsiderare ea q sunt prudētē sed quādo q
alia velle. itē velle auertere requirit aliq intel-
ligere simul tepore et pns natura. illud aut aut ē
dictamē recte rōnis a quo volūtās vult auerte-
re intellectu: et tūc sequit q velle auertere non
est peccatū p te qz stat cū recto dictamine. aut il-

le act⁹ premi ipsi velle auertere ē ali⁹ a recto dicamine, et si sit rectus, sequitur idē quod pus. s. q. velle auertere nō est peccatū, et ita ad ipsū nō sequitur exccatio. si autē iste act⁹ premi ipsi velle non sit rect⁹, nō esset exccatio sequens ipm velle auertere qz pcedit illō velle. ¶ 4°. sic aut recto dicamine si male volūtas male elegit: tūc hē ppositū, aut si male elegit et illo nō stāte elegit posito aliquo alio actu intellect⁹: igitur iste act⁹ non rect⁹ erit premi⁹ ad malū velle et nō erit nō rectus p aliud malū velle, et ita ppositū qz non est circū⁹ ppter pcessum in infinitis causis et causatis, et p cōsequēs volūtas nō exccat ad illud malū dicamē: qz p te male velle sequitur ad illud ¶ 5°. qz nullus in via est omnino incorrigibilis, ergo nullus pōt omnino errare circa pma pncipia patica, pbat cōsequētia, quia errās circa pncipia patica: nihil habet p qd posset pmo ueri ad bonū, quēqz enī pualio fiat ei: negabit assumptū qz nihil pōt euidē⁹ assumi qz primūz pncipiū. ¶ 6°. qz dānati nō acqfciūt hūc tāqz vero: deo esse obediēdū, qz tūc nō haberēt vermen de quo ē scilicet ultimo, vermis corū non moriet, nā simplicit⁹ delectabilis odirent deū sine re morūz cōsuetie. patet igit⁹ et istis qz rectū dicamē possit esse in intellectu absqz recta electione illius dicatū in volūtatē, et ita cū vni⁹ act⁹ rect⁹ dicatū generet prudētiā vel multū frequētiā: generabitur ibi prudētiā absqz omni habitu virtutis moralis, hec Scot⁹ in forma. ¶ Cōtra secundā cōdusionē arguit idē Scot⁹ pbando qz virtutes morales nō necessario sunt inter se cōnere. pmo qz virt⁹ est aliq⁹ pfectio hominis et nō totalis qz tunc sufficeret vna virt⁹ moralis, quando aut sunt plures pfectiones partiales alicui⁹: pōt illud esse pfectū fm vnā perfectionē et impfectū factū fm aliā, sicut apparet in boie cui⁹ est habere multas partes organicas et ideo pōt habere vnā perfectionē in summo nihil habēdo de alia puta esse in summo dispositū ad visum vel ad gustū: nihil habēdo de auditu, pōt ergo aliq⁹ habere pfectionē respectu materiē tēperatiē i summo nihil habēdo pfectionē qz requirit respectu materiē alteri⁹ pfectionis, et p cōsequēs pōt ēē simpliciter tēperat⁹ etiā ad quēqz hituz tēperatiē etiā si nō sit fortis, non tamē est simpliciter moralis sine omnib⁹ sicut nō est pfecte sentiens sine omnib⁹ sensib⁹, sed nō min⁹ pfecte tēperatus, licet sit minus pfecte moralis, sicut nō est min⁹ pfectus vidēs vel min⁹ pfect⁹ audiēs: licet sit minus pfectus sentiens. ¶ 2°. nam virt⁹ est habitus electius in medietate cōsistens quo ad nos deter-

minata ratione vt sapiens determinabit, sed sine coexistētia aliarū virtū in eodē opante potest esse talis conformitas tā habet⁹ qz act⁹ ad rectā rationē fm quā elegit, igit⁹ et ē, assumptū patet, nā non recte eligi⁹ circa materiā tēperatiē nisi pcedere rectā rōne dicatū de tali eligibili, pōt autē pcedere rectū dicamē circa materiā vnius absqz omni recto dicamine circa materiāz alterius virtutis. ¶ 3°. qz aliq⁹ pōt exccari circa materiā vni⁹ virtutis et nō alteri⁹ qz nō occurrit sibi oportunitas agēdi circa materiā alteri⁹ virtutis, ergo pōt acqre habitūz vnius sine habitu alterius. Cōfirmat⁹, qz ille cui nō occurrit oportunitas agēdi circa materiā alterius virtutis: nō indinat⁹ ad hoc sicut ad illud cuius habet hituz. ¶ Dicet primo qz si materiā alterius virtutis nō occurrit exterius: occurrit tamē in pbā sūmariis et circa illa oportebit recte eligere: alias virtus acqfita in nullo gradu saluabit⁹, contra hoc arguit qz possibile ē intellectū illa nō cōsiderare sed tm illa ad qd inclinat habit⁹ virtutis, qz nō cōtingit intellectū duo simul distictē intelligere f3 cōmuniter loquētes, aut si occurrit: pūnet ad aliā virtutē potest volūtas nō eligere tūc illa nec bene nec male sed pāpere nō cōsiderationē illoz et cōsiderationē istoz qz pūnet ad virtutē quā habet. ¶ Dicet, 2°. qz licet vni⁹ habit⁹ possit acqri sine alio: tamē null⁹ habit⁹ quātūcūqz intensus habet rōnem virtutis nisi sit cōformis alijs virtutibus, qz cōcordia habit⁹ ad habitū est necessaria in quolibet actu virtutis. ¶ Cōtra hoc arguit pmo, qz ex hoc sequit⁹ qz quibet virt⁹ ē alteri ratio essendi virtutem, cōsequēs est falsum, tenet cōsequētia, nā si habit⁹ ille tēperatiōnē est virt⁹ nisi qz cōcomitat⁹ alia virt⁹ puta fortitudo ergo fortitudo virt⁹ inquantū cōcomitans eam erit illi habitū ratio essendi virtutē, et parti rōne tēperatiā ecōuerso vt cōcomitans erit fortitū dini ratio essendi virtutē et quibet erit ratio alteri, sed falsitas cōsequētis patet, qz sequit⁹ qz aliq⁹ erit virt⁹ anteqz sit virt⁹, et qz nulla erit pma virt⁹, et ita nulla erit virt⁹, pbatio istozū, qz accipiamus illū habitūz de genere qūitatis qui dicit tēperantia: si iste nō pōt esse virt⁹ nisi cōcomitante alia virtute que dicitur fortitudo: ergo fortitudo est prius virtutis qz tēperantia sit virt⁹, et cum fortitudo non possit esse virtus nisi cōcomitante virtute tēperantie ex hypotēsi: ergo fortitudo prius fuit virtus qz esset virtus, et per idem patet qz nulla erit prima virt⁹ quia nō potest esse sine cōcomitantia aliarum virtutū, et hoc habentium rationem virtutū ex hypotēsi.

nec aliqua alia est prima qz nulla alia potest esse virtus sine cōcomitantia temperantie vt est virtus. Si dicatur ad hoc q aliqua potest esse virtus habens secum omnes virtutes cōcomitantes et licet in ratione qua est talis habitus vnus precedat alijs: nō tamē in ratione qua est virtus. sed omnes habitus siue prius siue postior geniti habent rationem virtutis ex ratione propria et ex cōcomitantia mutua. Contra hoc arguit. qz tunc sequitur q vnus actus generabit omnes virtutes morales in esse virtutis moralis quod videtur esse in cōueniens. pbatur consequentia. quia pone illum habitum qui est temperantia genitum et consequenter habitū qui est fortitudo genitū ad similem gradum. tandē nullus istorum habituum erit virtus quousqz quilibet habitus erit in eodē gradu in quo est virtus. aut igit quilibet habitus erit ante illum virtus: aut non. si sic habetur ppositum quia poterit vnus habitus esse virtus sine alio et ita non esse cōnexio virtutū. si nō: ergo omnes habitus simul fient per vnum actum in esse virtutis quod videt in cōueniens. quia iste actus videtur esse actus vnus virtutis et sicut est vnus si esset virtus generata: sic est generatiuus vnus. ergo nō omnū. Et 2. contra istam responsionem qz rationalius videtur species eiusdem generis in virtutibus moralibus et cōnexas qz duo genera: quia magis inclinatur aliquis ad ordinatē se habendum circa materiam magis cōiunctā ex virtute quāz habet: qz circa remotam magis. sed materie specierū eiusdem generis virtutis sunt magis cōnexę qz materie diuersorum generū. sed spēs eiusdem generis virtutis non sunt cōnexę puta virginitas et castitas cōiugalis. igitur et cetera. bec Scotus.

Quantus ad articulum

articulū tertium pmo notādū ē put S. Tho. deducit de veri. q. 16. ar. 2. q natura in oibz opibz suis bonū itēdit et cōseruationēz eoz q opationē nature sūt. et ideo in opibz nature oibus semp pncipia sunt pmanētia et imutabilia et rectitudinē cōseruātia. pncipia enī manere oportet vt dī in pmo phy. nō enī possēt ēē alia q firmitas vlt certitudo in his q sunt a pncipijs nisi pncipia essent firmiter stabilia. et idē ē q oia mutabilia reducunt ad aliq pncipiū immobile. inde est etiā q ois speculatiua cognitio dīuat ab aliq certissima cognitione circa quā error: ēē non pot q est cognitio pmo pncipioz vniuersaliū ad q

oia alia cognita examinant et ex q omne verum approbat et omne falsū respuit. in qbz si aliquis error: accidere possit: nulla certitudo in tota sequenti cognitione inueniretur. vnde et in operibus humanis ad hoc q in eis aliq certitudo esse possit: oportet aliquod pncipiū esse pmanens quod certitudinem imutabilem habeat ad qz omnia opera examinentur. ita q illud pncipiū permanens omni malo resistat et omni bono assentiat. et hoc est synderesis cuius officiū est remurmurare malo et inclinare ad bonū. est enī synderesis habitus pmo pncipioz opabilū que sunt vniuersalia pncipia iuris naturalis circa q non contingit errare: quāvis ratio aliquando erret i applicādo nō recte vel in non applicādo ipsa vniuersalia pncipia iuris ad particulare opabile. ipa enī cognitio synderesis sū se sine actu siue habitū nec deficere nec extingui pōt. de cuius cognitionis lumine dictū est in psalmo. signatū est sup nos lumē vultus tui dñe. iste habitus synderesis est qui virtutibus moralibus pstituit finē in quem naturaliter tendunt. s. bonū sū rationē. vt enīz Dionisi dicit. 4. ca. d dñi. nō bonū hoīs ē s. rōnem esse. sicut aut synderesis est finē pstituit virtutibus moralibus p vniuersalia pncipia iuris naturalis ad op dirigētis: ita et virtutis prudentie ē disponere et rectificare de his q sunt ad finē cōsiliando iudicādo et picipiendo. quoz triū actū tertius. s. pncipio pncipalior actus ē prudentie cōplices ipsi rōnem. qui qdem actus cōsistit in agglacatione eoz q per cōsiliū et iudiciū rōnis pntice et prudentie determinata sunt ad opandū. vñ sicut ad bonā hoīs opationē requiritur virtus moralis in parte appetitiua p quā homo pueniētē dispōnit ad finē debitū qui est bonū sū rōnem: ita et requiritur in parte cognitiua virtus prudentie p quā homo recte dispōnat circa ea q sunt ad finē. oportet enīz q rō pntice pntice aliq habitū ad hoc q recte iudicet d bono humano s. singula agēda. et hic hitus dī prudentia cuius subm est itellectus pntice. nā qz bonū multipliciter cōtingit et nō eodē modo ēē in oibus: requirit iudiciū prudentia p quā recte modopandū in singulis statuat. vnde pbs dicit in. 2. et bi. q mediū in virtute morali determinat sū rōnem rectā. s. p prudentia. et qz ex hac rectitudine omnes bī appetitiue virtutis rationi subiiciuntur et pformant. inde ē q prudentia ē forma oium virtutū appetitiue partis q dicuntur morales. Scēdū tamē q sicut virtutes morales ēē nō possunt absq prudentia: ita et prudentia nō pōt esse sine virtutibus moralibus. cuius rōne assignat. S. 2. q. 2. q. 58. ar. 5. q. 1. prudentia dī sui nā

est reccaratio agibilium. nō autē solus in vniuer-
sali sed etiā in particulari in quib⁹ sunt actiones.
recta autē ratio p̄ccigit principia ex quibus ra-
tio p̄cedit. oportet autē rōnez circa p̄ticularia p̄-
cedere nō solū ex p̄ncipijs vlt⁹ s̄ etiā ex p̄ncipijs
p̄ticularib⁹. Circa p̄ncipia q̄dē vniuersalia agibili-
um homo recte se habet p̄ naturalez intellectu p̄-
cipiorum per quē homo cognoscit q̄ nullū malū
est agendū. vel etiā p̄ aliquā sciētiam p̄acticā.
sed hoc non sufficit ad recte ratiocinandū circa
particularia. contingit enī quādoq; q̄ h̄mōi vni-
uersale p̄ncipiū cognitū per intellectū vel sciē-
tiam: corrūpitur in particulari per aliquā passio-
nem. sicut cōcupiscēti quādoq; cōcupiscētia
vincit: videtur hoc esse bonum quod cōcupiscit
licet sit cōtra vniuersale iudiciū ratiōis. et ideo
sicut homo disponitur ad recte se habendū circa
p̄ncipia vniuersalia p̄ intellectū naturalem vel
per habitū scientie: ita ad hoc q̄ recte se habeat
circa p̄ncipia p̄ticularia agibilū q̄ sunt fines et
his enī sumus ratio agendorū: oportet q̄ p̄ficiā-
tur per aliquos habit⁹ fm quos fiat quodā mo-
do homini cōnaturale recte iudicare de fine. et
hoc fit per virtutem moralem. vti nō solus enī recte
iudicat de fine virtutis qz qualis vnusquisq; ē ta-
lis finis videt ei vtrū in. 3. et p̄. et ideo ad rec-
tam rationem agibilū que est p̄ndicia: requiri-
tur q̄ homo habeat virtutē moralem.

Secundo Notandum est q̄ vt
S. Tho. dicit p̄ 2. q.
77. ar. p°. passio appetitus sensitīui non pōt dire-
cte trahere aut mouere voluntatē: sed indirecte
potest et hoc dupliciter. vno q̄dē modo fm quā-
dam abstractionē. cum enī omnes potentie ani-
me in vna essentia anime radicent: necesse ē q̄
quādo vna potētia intēdit in suo actu: altera in
suo actu remittatur vel etiā totaliter in suo actu
impediatur. tum quia omnis virtus ad plura dis-
persa: fit minor. vnde e contrario quādo intēdit
circa vnu: minus pōt ad alia dispergi. tum qz
in operib⁹ anime animalibus requirit quedam
intēctio que dum vehemētē applicat ad vnum
non pōt alteri vehemētē attendere. et f̄z hūc
modū per quādā distractionē quādo mor⁹ appe-
titus sensitīui fortificat fm quācūq; passionē ne-
cesse est q̄ remittat vel totaliter impediatur mo-
tus proprius appetit⁹ rationalis qui est voluntas.
alio modo ex parte obiecti voluntatis quod est
bonum ratione apprehensum. impeditur enī iu-
diciū et apprehensio ratiōis p̄pter vehemen-
tem et inordinatam apprehensionē imaginatio-
nis et iudiciū virtutis estimatiue vt patet iamē.

tibus. manifestum est autē q̄ passionem appetit⁹
sensitīui sequitur imaginatiōis apprehensio et iu-
diciū estimatiue. sicut etiā dispositionem lin-
guę sequitur iudiciū gustus. vnde videm⁹ q̄ ho-
mines in aliqua passione existētes: nō facile ima-
ginatiōē auertunt ab his circa que afficiuntur.
vnde per cōsequens iudiciū ratiōis plerūq; se-
quitur passioē appetit⁹ sensitīui. et per cōsequens
mor⁹ voluntatis qui natus ē semper sequi iudiciū
ratiōis. Ad quod sciēdū est. put. S. Tho. dō
cit in q. d. malo. q. 3. ar. 9. in cor. q̄ passiones ani-
me cum sint in appetitu sensitīuo sunt circa parti-
cularia. cōcupiscit enī homo hāc delectationem:
sicut et sentit hoc dulce. sciētia autē est in vniuer-
sali et circa vniuersalia. put. p̄bs dicit p̄mo poste-
et qz act⁹ et operationes sunt circa particularia:
put. p̄bs dicit p̄mo metha. ideo vniuersalis sciē-
tia nō est p̄ncipiū alius op̄ationis nisi f̄z q̄ ap-
plicatur ad particulare. quādo ergo passio ē for-
tis circa aliq̄d particulare: repellit contrariū mo-
tum sciētie circa idē particulare nō solū distrābē-
do a cōsideratione sciētie: sed etiā corrūpēdo q̄
viam contrarietatis. ita q̄ ille qui in forti passione
est cōstitutus et si cōsideret quodā modo in vni-
uersali: ipeditur tamē et cōsideratio in particu-
lari. ac p̄ hoc ratio in iudicando et voluntas in
operando: trahunt a passione appetit⁹ sensitīui.

Tertio Notandū ē q̄ sciētia d̄ ope-
rabilī q̄q; habet in vniuer-
sali et nō in particulari. vt si aliquis habens sciē-
tiā q̄ nulla formatio ē p̄petrāda: ignoret vtrū
hēat sciētiā d̄ hoc actu fornicationis q̄ nō sit p̄pe-
trādū. vtrūq; autē sciētiā cōtingit h̄ri et in habitu
et in actu. pōt enī cōtingere q̄ h̄is recta sciētiā
de opabili nō solū in vtrū s̄ etiā in particulari iū-
tu: actu nō p̄sideret de illo. hoc autē duplicat pōt
cōtingere. q̄q; q̄dēz cōtingit ex solo defectu irēti-
nis vt cū hō h̄ns sciētiā geometricę: nō intēdit ad
cōsiderādū geometrie cōclusiones q̄ sin p̄mptu
cōsiderare posset. q̄q; vero homo nō cōsiderat
actu id q̄d sit i bitu: p̄pter aliq̄d impedimētū sup-
ueniēs. et isto modo ille q̄ est i passione cōstitut⁹
nō cōsiderat in particulari et in actu id q̄d sit in
vniuersali et bitu. ipedit enī passio talē cōsidera-
tionē triplicat. p̄mo q̄dem p̄ quādā distractio-
nē sicut dictū ē in p̄cedēte notabili q̄ dū mor⁹ ap-
petitus sensitīui fortis est fm aliquā passionē ne-
cesse ē q̄ remittat vtrū totalit impediatur iudiciū rō-
nis et per consequens motus appetitus rōnalis
q̄ est voluntas. secundo impedit per contrarieta-
tem q̄ plerūq; passio inclinatur ad cōtrariū eius
quod sciētia vniuersalis habet. tertio impedit

aliquando p^r imutationē corpālē ex qua rō qdā modo ligatur vel liberē in actum exeat. sicut etiā somn⁹ vel ebrietas quada⁹ corpōrali trāsmutatione facta: ligat vñm rationis. et q^d hoc continet in passionibus: et eo apparet q^d quando passionēs multū intēduntur: homo amittit vñz rōnis. multi nāq³ ppter excessū amoris aut ire sūt in infātia cōuersi. his igit modis passio trahit rōnem ad iudicādū in particulari cōtra scētiā quā habet in vñ aut in bitu. trahit aut⁹ quādā sui dēctatione. vt enī. S. Tho. dicit. 2.ª 2.ª q. 15. ar. 3.º in cor. delectatio applicat intētiōnē ad ea in qb⁹ aliq^s delectat. vnde et pbs dicit in. 10.º erbi. q^d vñusquisq³ ea in qb⁹ delectat optime operat: cōtraria vero nequa⁹ vel debilit. vnde est q^d vicia carnalia. s. gula et luxuria q^d versant^r circa dēctationes tactus q^d sunt vehemētis iūcem maxime trahūt hominis intētiōnes a spiritualib⁹ et intel ligibilib⁹ ad corpalia vel sensibilia. vnde q^d ad rectam et bonā opatiōnē vtraq³ scētiā requirit^r de opabili. s. vñuersalis et particularis et nō solum in habitu sed in actu: consequēs est q^d quādo passio appetit^r sensitiui ipedit iudiciū actuale rōnis de re opabili in particulari: deficit recta electio et recta opatio. ac p^r hoc sequit^r q^d stante in rōne vera scētiā in vñuersali de re opabili: possit cōtingere peccatū ex defectu scētiē in particulari. nā in potestate volūtatis est vñuscemodi ligamentum rationis auferre eo q^d applicare intētiōnē ad aliq^{uod} vel nō applicare: in potestate volūtatis existat. vñ act⁹ cōmissus pcedēs ex tali rationis ligamine: volūtariū ē et a culpa etiā mortali non excusaf. Accipiunt^r premissa ex dicti. S. Tho. p^r 2.ª q. 77. ar. 2.º Et in de veri. q. 2. 4. arti. 8. in cor.

Quarto Notādū est. p^r S. Tho. dicit in. q. 8. malo. q. 3. ar. 9. ad. 7.^m q^d cū act⁹ peccati et virtutis sit s³ electio: electio aut⁹ est appetit^r p^r cōsiliū: cōsiliū vero est qdā inq^sitio: necesse est q^d in quolibet actu virtutis vel peccati sit qdā deductio quasi sylogistica. sed tamē aliter sylogizat^r tēperatus aliter intēperat^r: aliter cōtines aliter incōtines. tēperat^r enī mouet tñm fm iudiciū rōnis. vñ vitutis sylogismo triū p^rpositionū sic deducēs. nulla fornicatio est cōmēda. hic act⁹ est fornicatio. ergo nō est faciēda. intēperat^r vero totaliter sequitur cōcupiscētiā et ideo etiā ipse vñt sylogismo triū p^rpositionū quasi sic deducēs. omni delectabili ē frūedū. hic act⁹ est delectabilis. ergo hoc ē frūedū. sed tā cōtines q^d incōtines dupliciter mouetur. fm rationem qdē: ad vitandū peccatum. fm cōcupiscētiā vero: ad cōmitendū.

sed in continente vincit iudiciū rationis. in in continēte vero mot⁹ concupiscētiē. vnde vtrōq³ vitutis sylogismo quattuor p^rpositiones: sed ad cōtrarias conclusiones. cōtines enim sic sylogizat. nullum peccatū est faciēdū. hoc p^rponit s³ iudiciū rōnis. fm vero motū cōcupiscētiē: ver satur in corde eius q^d omne delectabile est. p^rsequendū. sed quia iudiciū rationis in eo vincit: as sumit et cōcludit sub p^rmo. hoc est peccatū: ergo nō ē faciēdū. incōtines vero in quo vincit mot⁹ concupiscētiē: as sumit et cōcludit sub secūdo. hoc est delectabile: ergo est p^rsequendū. et talis p^roprie est q^d peccat ex infirmitate. et ideo patet q^d licet sciat in vñuersali: nō tamē scit in particulari q^d nō as sumit fm rōnē sed fm cōcupiscētiā. simile dicit p^r 2.ª q. 77. ar. 2. ad. 4.^m Ex quib⁹ inferimus q^d licet deductio cōclusionis recte ex p^rmis p^ricipijs sit euīdēs ex se: nō tamē est euīdēs omni intellectui. q^d nō intellectui exccato vel impedito p^r passionē appetit^r sensitiui. imo tali intellectui videtur magis approbāda deductio ad cōtrarias cōclusiones p^r p^rincipia appetit^r sensitiui.

Quinto Notādū est p^r declaratiōne secunde cōclusionis q^d virtus dupliciter potest considerari. vno modo fm esse ipsius incōplem: et sic virtus dicit^r quedam inclinatio ad virtutis actū siue talis inclinatio sit in nobis a natura siue ex assuetudine. fm q^d Job. 31. dicitur. ab infantia creuit mecum miseria et de vtero egressa est mecum. huiusmodi autē inclinatio rōnem x^rtutis nō habet: q^d virtute nullus male vñt. p^r Augustin⁹ dicit. p^r dictis aut⁹ inclinationib⁹ pōt aliq^s male vñt si cū indiscretionē vñt. sicut equus si vñu careret: tāto fortius impingeret: quāto fortius curreret. et isto modo capiēdo virtutē nō omnes x^rtutes simul insunt omnib⁹: sed quidā habēt idinationē ad vñū quidā ad aliud. Alio modo pōt cōsiderari virtus fm esse p^rfectum fm q^d x^rtus a p^rbo diffinitur q^d bonū simpliciter facit habentē et op⁹ ei⁹ bonum reddit. et isto modo distinguēdū ē d⁹ virtutib⁹ moralib⁹. nam qdā sunt inuisē et d⁹ istis loquendo omnes x^rtutes sunt ad inuicē cōnēxē etiam q^d ipsoz habitū essentias. cōnectuntur autē in charitate et gratia cum qua omnes similes a deo infundunt. alie sunt x^rtutes morales acquisite ex actibus: et de his iterum distinguendum est. nam quedam perficiunt hominē circa ea q^d cōmunit^r i vita boi⁹ occurrit agēda. et huiusmodi x^rtutes etiā quantū ad ipsoz bitūz essentias ad inuicē sunt cōnēxē: ea ratione q^d cū bō

simul exerciteat erga materias harum virtutum: si
mul ex exercitio actus huiusmodi virtutes ac-
quirunt et aggenerantur quantum ad habitus.
quedam vero virtutes sunt q̄ perficiunt hominē
non fin communem hominum statum sed fin ali-
quem statum eminentē quēadmodū magnani-
mitas et magnificētia. et q̄ exercitū circa ma-
terias harum virtutum nō occurrit vnicuiq̄ ho-
mini cōmuniter: ideo non simul actu cū omnib⁹
alijs acquirunt et aggenerant. et per cōsequēs
nec huiusmodi virtutes sunt omnib⁹ alijs vir-
tutibus aut ad se invicē actu cōnecte q̄ ad ipsas
habitus essentias. verūtamē sunt omnibus alijs
acquisitis cōnecte virtute et in potētia propiā.
tum q̄ dum aliquis p̄ exercitiū erga mediocres
donationes et sumptus adept⁹ est liberalitatez
modico exercitio acquirē et magnificētie habitus
si et sup̄ueniat abundantiā pecuniariū. et q̄ qd pa-
rum deest quasi nihil deesse videtur put̄ philoso-
phus dicit. 2. p̄hy. inde est q̄ cū alijs virtutibus
que cōmuniter habent: etiam istę virtutes habe-
ri dicuntur illo modo quo habere dicimur id qd
in p̄mptu est vt habeam⁹. tum etiā quia p̄ exer-
citij actū simul cū alijs virtutib⁹ moralib⁹ ac-
quirit prudentia que circa omnes generalit̄ ma-
terias virtutū versatur eo q̄ ex eodēz principio
circa omnes p̄cedit. s. ex intentione boni fin rō-
nem. vii non pōt esse q̄ prudentia acquiratur fin
vnam partē materie moralis virtutis et non f̄z
aliā: sed q̄ ad omnes generaliter acquiruntur.
et quia prudentia radix est et forma omnīū vir-
tutum moralium est enim recta ratio agibilium
vt dicit. 6. et b. ideo in prudentie habitu virtu-
te cōtinentur morales virtutes que nondū actu
acquisite sunt per exercitiū circa propas mate-
rias. nam prudentia et ex sui natura et ex hoc ipso
q̄ circa materias virtutū que in vltz vite cōmu-
niter veniunt assuefacta: et modū rationis ipo-
nere et inferiorib⁹ viribus imperare: vi habz cir-
ca materias altaz virtutū quādo cūq̄ occurrerint
debitū modū rōnis imponere et viribus licetio-
bus ad obediēdū recte rōni p̄esse. loquimur in
p̄missis d̄ virtutib⁹ moralib⁹ nō de intellectu-
alibus excepta prudentia q̄ cū moralib⁹ etiā cōpu-
tatur rōne materie circa quā est: licet q̄ ad sui
essentiā vel subiectū sit virtus intellectualis. vii
quārtū est ad p̄positū n̄z duplex differētia assig-
nari pōt inter morales virtutes et intellectu-
ales. prima est q̄ virtutes intellectuales non sunt co-
ordinate ad invicē eo q̄ sint circa diversa rerum
genera quoz principia sunt disparata. virtutes
aut morales sunt ad invicē coordinate et habēt

eadem principia. s. bonū rationis quod ē omnīū
virtutum moralium finis: et eadē p̄ma principia
intellectus practici et eadē modū p̄cedēdi. s. f̄z
conformitātē ad rationē. secunda differētia ē q̄
in virtutibus intellectualib⁹ nō se habēt cōverti-
biliter p̄ncipia et cōclusiones ita. s. q̄ quicūq̄ hēt
principia hēt cōclusiones sicut patet in discipulo
et addiscēte. in moralib⁹ aut p̄vertibiliter se hēt
p̄ncipia et cōclusiones sic q̄ qui hēt illa: hēt istas
et ecōtra sicut ex p̄mo notabili patet.

Quantum ad ar-

ticulū quartū respōdēdū est ob-
jectionib⁹ contra cōclusiones.
Et quid ē ad p̄mum Scoti con-
tra primā cōclusionē dicit q̄ ex
omnib⁹ illis autocōtazib⁹ nō aliud p̄cludit q̄ q̄
sciētia practica stare pōt cū p̄uēta electione i vlti-
tamē vel in bitū qd n̄ p̄clusioni nō obstat. f̄ nō
p̄bāt q̄ p̄uēta electio stare possit cū virtute pru-
dentie aut ecōtra. nō enī est idē dictū sciētia pra-
tica et prudentia. vii. S. Tho. in de vir. in cōmuni
arti. 6. ad p̄m. prudentia inquit plus importat q̄
sciētia practica. nā ad sciētiā practicā pertinet vni-
versale iudiciū de agēdis sicut fornicationēz esse
malam furtū nō esse faciendū et h̄mōi. quā qdēz
sciētia existēt: contingit in particulari actu iudici-
ū rationis intercipi vt nō recte iudicet. et p̄p̄
hoc d̄ a p̄ho. 2. et b. parti valere ad virtutes: q̄
ea existēt cōtingit hominem cōtra virtutē peccare.
sed ad prudentiā p̄tinet recte iudicare d̄ singulis
agibilib⁹ put̄ sunt agēda. qd quidē iudiciū corū
pitur p̄ quo d̄libet peccatū. et ideo prudentia ma-
nēt: hō nō peccat. vii ipsa non parti s̄ multū ad
virtutē cōfert imo ipam virtutēz causat. hec illc. et
circa hec lat⁹ dicitū fuit i secūdo et tertio notabi-
li. Et p̄ hec patet respōsio ad autocōtazē p̄bi q̄ i
secūdo argumēto adducit. Itēq̄ valēt q̄ arguēs
in eodē secūdo argumēto vlt̄eri⁹ obijcit. non p̄-
mū nā cōsequētia est nulla. p̄cedit enim ex falso
supposito. s. ac si nos dicerem⁹ q̄ sola sciētia practi-
ca sufficit facere hominem virtuosū: aut q̄ cū re-
citudine sciētie practice stare non possit p̄uēta
electio. hoc aut nos nō dicim⁹. sed dicim⁹
q̄ p̄uētas electionis stare nō pōt cū prudentia
qd est aliud dictū ab illo. item dicim⁹ plus d̄cūz
esse homini de recte volēdo. qm̄ recta cōsidera-
tio de agibilib⁹ in vniuersali et particulari p̄ferti
p̄ceptina q̄ est p̄p̄ia prudentie: b̄ri nō pōt sine ac-
tu recto volēdi. Itēq̄ valēt. 2. q̄ dato illo ca-
su: nec ex recto dictamine gēiraret prudentia ad
cuius gērationē nō sufficit dictamē recte rōnis

sed requiritur aggeneratio virtutum moralium prout deductum fuit in pmo notabili. unde minor ppositio est falsa loquendo de solo recto dictamine. ¶ Ad. 3^m. dicit pmo q arguens falsum assumit cōtra nos. nō enī dicim⁹ q mala electio excecatur intellectu. imo ecōtra dicim⁹ q excecatio intellectus causat malā electionē. Dicit secūdo q sequēs argumētatio nō valet. nā falsum est q omnis forma sylogistica recta sit evidens omni intellectui. qz nō intellectui prava secto seu turbato passione. et de hoc dictū fuit in quarto notabili. Cetera autē que arguens implicat. pcedunt ex falso supposito supra dicto. s. nos dicere q mala electio excecatur intellectu ita q necessario pze supponatur ad intellect⁹ cecitate quod falsum ē. ¶ Ad. 4^m. dicim⁹ q si ante recto dictamine i vniuersali voluntas pōt male eligere. p eo q dictamen in particulari et in actu nō stat rectū. et cuius arguens insert q act⁹ dictaminis nō rect⁹ erit pzeius ad malū velle. cōcedim⁹. admittim⁹ etiā q pōt esse nō rectus nō per aliud malum velle sed ppter falsam extimationē ex passione appetitus sensitui suborā. et ita cessat circulus et pcessus in infinitū. unde arguens pcedit in hoc etiā argumēto ex pzeiūso falso supposito q. s. fm nos voluntas mala excecatur intellectu. ¶ Ad. 5^m. dī qz nūq. pbat ad ppositū arguens. nā nō aliud pbat nisi q circa pma pncipia patica nullus pōt errare. quo a nobis cōcesso stat cōclusio. qz nūq. lomin⁹ errare pōt circa secūda pncipia patica z in particulari accepta put in quarto notabili ductū fuit. ¶ Ad. 6^m. dī q argumētū magis est ad oppositū arguētis qz ad ei⁹ ppositū. nā ex eo non aliud cōcludit⁹ qz q in dānatis mala electio pcedit ex eo q falso dictamine. s. deo nō esse obediendū. hoc autē p nobis facit et cōtra arguētē qui tenet malā electionē voluntatis posse stare cuius recto dictamine intellect⁹ in vniuersali et particulari. ¶ Ad argumēta ptra secūda cōclusionē ad pmi dī q minor ppositio ē falsa qñ plures pfectiones partiales sunt adinuicē ordinate quē admodū in pposito nfo ē de xrtutib⁹ moralibus put patet ex pbatione pclusionis et ex his q dicunt⁹ in quito notabili. neqz ē simile d visu et gūstū et auditū q naturalē ordinē nō hnt in suis actibus. vt enī. S. Tho. rīdet in de virtū. cardi. ar. 2°. ad. 17^m. potērie anime nō hnt ordinē conuertit⁹ cū essentia anime. nā quāuis nulla potērie anime possit esse sine anime essentia; tamē essentia anime pōt esse sine qbusdā potērijs put sine visu et auditū ppter corruptionē organorum quorū bmoī potērie. ppe sunt act⁹. virtutes

autē morales omnes hnt in se ordinē. ¶ Ad. 2^m dī q assūptū ē falsū. neqz valet ei⁹ pbatō quā ē petitio pncipij. ¶ Ad. 3^m. patet respōsio ex his q dicta sunt in quito notabili. vñ secūda respōsio ibi posita bona ē sōno modo intellecta. et ad eius iprobationē cōcedim⁹ pma cōsequētā. vt enim Gregor⁹ dicit. 2. 2°. moralitū si vna xrtus sine alia habeat. aut xrt⁹ nō est aut pfecta nō est. neqz inqz prudētia vera ē q iusta tēperāz et fortis nō est. neqz pfecta tēperātia q fortis iusta et pudēs non ē. et sic de ceteris exemplificat cōdūdes tāto pfecte sunt regulē quāto vicium sibi inest cōiūcte. Itē Ambrosi⁹ sup Lucā. cōnere sibi sunt cōcōtēnateqz virtutes vt q vna hnt plures hēe videat. falsitas autē cōsequētis ab arguētē nō pbat. nāz cōsequētis est falsa quia insert q nulla crit prima virtus nec etiā virtus. et ad eius probationē negatur consequentia. non enim sequitur si aliquid esse non pōt nisi aliquo alio concomitante q hoc sit prius illo. nam materia esse non pōt sine forma nec e contra forma esse pōt sine materia; et tamen nec forma est pōt materia quātum ad esse nec e contra. itē pater esse non pōt paf sine filio; et tamē nō inde sequit⁹ q fili⁹ sit pōt patre. neqz simile pōt esse simile sine alio simili; et tamē nō necessariū vniū simile ē pbus altero. et est in ciuib⁹ his vna rō quia. s. hnt adinuicē essentialē coordinationē et huiusmodi coordinationē i virtutibus moralib⁹ repit⁹ put in pmo et secūdo notabili fuit declaratus. unde respōsio q vltimo datur bona est. Et ad ei⁹ pma iprobationē dī pmo q nullū incōueniēs est ex actib⁹ q sunt vni⁹ virtutū elicitiue: plures alias xrtutes acquiri participatiue et in quada zomnium radice et cōplemēto. unde. S. Tho. p. 2°. q. 61. ar. 4. ad p^m. dicit q qtuor xrtutes cardinales denominant⁹ ad inuicē p redūdātā quāda. qz id qō est prudētie redundat ad alias virtutes in qō a prudētia dirigitur. vñaqueqz vero aliarum redundat in alias et hoc in singulis exemplificat. Dicit secūdo q quia ex exercitiū xrtutū q pficiūt hōiem fm cōmunes statū ē ē requēs in cōmuni vñ hui⁹ vñ ideo actus plurimū virtutum se inuicēz d pmo comunicat ita q plures virtutes simul vel qñ aggenerari poterunt. ¶ Ad secūda iprobationē respōdet. S. Tho. 2°. 2°. q. 152. ar. 3. ad. 2^m. q cōceptio virtutū accipit fm illud qō est formale in virtutib⁹. s. fm charitatē vel fm prudētiā non autē fūz id quod est materiale in virtutibus. nihil enī pbat aliquid xrtuoso superere materiā vni⁹ xrtutis nō autē materiā alteri⁹. sicut pauper habet materiā temperantie; non autē mate-

riam magnificentie. et hoc modo alicui habenti alias virtutes: deest materia xginitatis. i. carnis integritas. tamē potest id quod ē formale in virginitate hēre vt. i. sit in preparatione mētis p̄dicte integritatis conseruande. ppositū sibi sibi compereret. sicut pauper pōt in preparatione animi habere ppositū magnificos sumpt⁹ faciēdi si sibi compereret. et sine hac preparatiōe animi nō potest esse aliquis virtuosus. hec ille. 3m. q. v. ro de cardinalibus virtū. ar. 2.º. ad. 7.º. respondet q. virginitas s̄m quosdam nō nominat virtutem sed quēdā p̄fectionis statū virtutis. nō aut oportet q. q̄cūq. habet virtutē: habeat eam s̄m gradū perfectum. et ideo sine virginitate: castitas et alie virtutes haberi possunt. vel si detur q. virginitas sit virtus: hoc erit s̄m q. importat habitum mentis quo aliquis elegit virginitatē cōseruare p̄pter xpm. et hic quidem habitus esse potest etiam in his qui carnis integritate carēt sicut et habit⁹ magnificentie potest esse sine mag-

nitudine diuitiarum. ¶ Ad argumentū ante oppositū respondet. S. Tho. in hac dis. arti. 2.º. ad primum: q. verbum Bede intelligendum est de virtutibus quantum ad v̄sus et non quantum ad habitus. diuersi enī sancti diuersimode excedūt se inuicem in v̄sibus diuersarum virtutum s̄m q. de quolibet confessorē dictum est: non est inuictus similis illi qui conseruaret leges excelsi. Sed p̄ 2.º. q. 65. arti. 3. ad. 3.º. respōdet q. aliqui sancti dicuntur virtutes aliquas non habere inquantum patiuntur difficultatē in earū actibus: quāuis habitus omnium virtutum habeant. Et ibi hoc articulus terminatur: et tertio libro sententiarum finis dat. Quis omnia et singula dicta n̄ra examini ac iudicio sacro sancte apostolice sedis submittimus parati illa tenere que sacro sancta romana ecclesia tenet ac probat illaq. resp̄dere et retrahere que resp̄denda ac corrigenda sedes ipsa apostolica docet et predicat.

**Didaci deza archiepiscopi hispalēsis no
uarum defensionum doctrine angeli
ci doctoris beati Thome de aquino
super tertio libro sententiarum
questiones profundissime ac vtilissime
felicitissime finit.**

Est. 12. Tab. 6^a Nov.

Not so much.

143

